Ե. ՏԱՐԻ 1467 ԹՎԿ ՀԱՅՈՑ 4380 ՏՐԻ 15 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1888 (Ն. Տ.) 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1888 1 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1306

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան
در علیه ده غلطه ده نورادونکیان خانده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	160
» »	Վեցամսեայ	»	»	80
» »	Եռամսեայ	»	»	40
Գաւառաց »	Տարեկան	»	»	206
» »	Վեցամսեայ	»	»	100
Օտար երկիրներէ	տարեկան	ֆրանք		50
» »	վեցամսեայ	»		28

Դուրս զրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿՆԵՐԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

Պուքրէշ, 30 Նոյմ.— Կը կարծուի թէ ի մօտոյ կարեւոր դէպքեր տեղի պիտի ունենան Պուլկարիոյ մէջ։ Ի Ռումանիա Պահպանողականաց յիշխանութիւն անցնիլն արդիւնք է եղեր վերջերս Պերլինի և Փեթերսպուրկի Արքունեաց մէջ տեղի ունեցած մերձեցման, որով կը բացատրուի նաեւ Ռումանիոյ արտաքին աշխարհավարութեան մէջ դիտուած փոփոխումը։

—Փարիզ, 30 Նոյմ.— Ելմտացոյցի Յանձնաժողովը, պատերազմական նախարարին հետ համաձայնութեամբ, ընդունեց 125 միլիոն ֆրքի զինուորական արտասովոր վարկը։

—Զանզիպար, 30 Նոյմ.— Գերման և անգլիացի ծովակալք յայտարարութիւն մը հրատարակեցին, որով կը ծանուցանեն պաշարման հաստատումը յանուն Զանզիպարի Սուլթանին։ Գերմանական մարտանաւ մը ռմբակոծեց զՎինտի, բնիկներուն կողմէ թնդանօթի հարուածներ արձակուելուն պատճառաւ։

—Փրակա, 28 Նոյմ.— Աւելի քան հազար ուսանողք հաւաքեցան Համալսարանին առջեւ, բողոքելով զինուորական նոր օրէնքին դէմ, որ կամաւոր զինուորներուն վրայ պարտ կը դնէ գերմաներէնն։ Ուսանողք չեխ երեսփոխան Պ. Հէրօլտի պաշտօն տուին զինուորական նոր օրէնքի մասին իրենց աղերսագիրը մատուցանել Վիեննայի Երեսփ. Ժողովոյն։

—Փեթերսպուրկ, 28 Նոյմ.— Ժուռնալ տը Սեն Փեթ. կ'ըսէ թէ ռուսական նոր փոխառութիւնը սահմանեալ չէ սպառազինութեանց յաւելման, ո՛չ ալ Ելմտացոյցի բացը գոցելու։ Այս ելմտային գործողութիւն, իւր ուղղակի օգուտներէն զատ,—որովհետեւ 25 տարւոյ համար 483,000 արծաթ րուպլիի տարեկան շահ մը կ'ապահովէ գանձուն (տոկոսեաց զեղչումէն)—վաճառականութեան և արհեստագործութեան պիտոյից կը համապատասխանէ։

—Վիեննայէ կը հեռագրուի առ Տէյլի Թէլէկրաֆ թէ Նաթալի Թագուհւոյն և Քարաճորճեւիչ Իշխանին միջեւ համաձայնութեան մը գոյացած լինելը կը զրուցուի։

—Իշխան Բեդրի Քարաճորճեւիչ, փեսայ Չեռնակորայի Իշխանին, Չէթինյէէ Թրիէսթ գնաց, ուր իւր գերդաստանին անդամներն ի խորհուրդ գումարեց, Սերպիոյ մէջ «պատրաստուող դէպքերուն» վրայ մտածելու։ Կ'երեւի թէ Սերպիոյ գահուն այս անյողդողդ թեկնածուն մտադիր է օգուտ քաղել սերպիական գործոց արդի չփոթ վիճակէն։

—Արեւելեան Ափրիկէի Բրիտանեան Ընկերութիւնը Մոմպազի Արաբներուն վճարեց 3,500 անգլ. ոսկի, իբրեւ փոխարինութիւն 1,400 գերեաց համար, որք ապաստանած էին Ռապայի անգլ. միսիոնարական հաստատութեան։

—Թայմզ կ'իմանայ Վիեննայէ թէ Պուլկարիոյ Իշխանը փափաք յայտներ ուղեւորութիւն մ'ընելու ի Կ. Պոլիս. բայց զինք ետ կեցուցեր են, քանի որ գերիշխան Տէրութիւնը մտադիր չէ Պուլկարիոյ մասին իւր քաղաքականութիւնը փոխելու։

—Ռումանիոյ մէջ ռուսասէր Պահպանողականներուն յիշխանութիւն անցնելուն հետեւանքներն արդէն զգալի կը լինին։ Անցեալ օր ծանուցինք թէ ռուս կառավարութիւնը պաշտօնապէս բողոքած է ի Ֆօքշանի և ի Կալաճ ռուման կառավարութեան ամրութիւններ կառուցանելուն դէմ։ Ռուս կառավարութիւնն այս բողոքն ըրաւ ճիշդ այն միջոցին երբ ի Պուքրէշ յիշխանութիւն կ'անցնէր պատերազմական նախարար մը, որ հակառակ է Ռուսիոյ դէմ ուղղեալ ամրութեանց շինութեան։ Եւ ահա կը հեռագրուի Վիեննայէ թէ Ռումանիոյ պատերազմական նոր նախարար Զօր. Մանու արդէն յայտարարած է թէ զինուորական ելմտացոյցն յոյժ ծանրաբեռնեալ կը նկատէ, և պիտի առաջարկէ զեղչել ամրութեանց շինութեան յատկացեալ գումարներն, որք արդէն 30 միլիոն ֆր. ծախք պատճառած են, և տակաւին 70 միլիոն ֆր. կը պահանջեն։

—Վիեննա, 29 Նոյմ. առ Թայմզ.—Փեթերսպուրկէ մասնաւոր նամակներ կը ծանուցանեն թէ շատ սրտաշարժ տեսարան մը տեղի ունեցաւ ընդմէջ Զարին և հաղորդակցութեանց ու հանրային շինութեանց անկեալ նախարար Փոսսեէթ ծովակալին, Նոյմ. 22ին, երբ ծովակալն (որ Պորքիի երկաթուղւոյ արկածին պատճառաւ հարկադրեցաւ իւր պաշտօնէն հրաժարիլ) իւր հրաժեշտի յարգանքը վեհափառ կայսեր մատուցանել եկած էր։ Անկեալ նախարարը դառնապէս կուլար ու կ'ողբար, ներողութիւն խնդրելով Պորքիի արկածին համար, և Զարն ալ շատ յուզուած էր։ Նոյն տեղեկութեանց նայելով, թէ՛ Զարն և թէ Զարուհին բաւական նեղութիւն կրած են նոյն դէպքէն պատճառաւ։ Զարն արտաքին վէրքեր չունի, բայց սիրտը շատ կոտրած է, և Զարուհին ալ յոյժ կը տագնապի, որ մտատանջութիւն կը պատճառէ։ Վինէր Թակպլաթի խօսքին նայելով, Զարն և Զարուհին «երկաթուղւոյ հիւանդութիւն» կոչուած նոր տեսակ անհանգստութենէ մը կը նեղուին եղեր։

—Փեթերսպուրկ, 30 Նոյմ.— Հաղորդակցութեանց նոր նախարար Փաուքեր զօրավար ի մօտոյ յանձնաժողով մը պիտի կազմէ քաղաքային և զինուորական ճարտարագէտներէ ու մասնագէտներէ՝ անհատական ընկերութեանց կողմէ մատակարարեալ բոլոր երկաթուղիները քննելու համար։

ՆԱԽԱՑԻՆ ՊԱՇԱՐՈՒՄ

Զանզիպար, 29 Նոյմ.—Պաշարման գործողութեանց իբրեւ սկզբնաւորութիւն, թնդանօթի առաջին հարուածներն արձակեցան։ Գերմանական Սօֆի մարտանաւը թնդանօթի բանեց զՎինտի։ Գերմանական ակմբոց մէջ տրուած բացատրութեանց նայելով, այս ռմբակոծման նպատակն է եղեր կասեցնել զինուց ու ռազմամթերաց ներածումը, բայց ճշմարիտ շարժառիթն էր քաղաքը գրաւել, կամ բնիկները պատժել՝ Արեւելեան Ափրիկէի գերմանական ընկերութեան վրայ իրենց յարձակմանց համար։ Շաբաթ օր պիտի ռմբակոծուի Սանտանի գիւղն, որ ափրիկեան ցամաքին վրայ Զանզիպար կղզւոյ դիմաց կը գտնուի։

ԱՒՍՏՐԻԱ — ՄԱՃԱՌՍՏԱՆ

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐԱՆՑ ԺՈԶԵՖ ԿԱՅՍԵՐ ՅՈՒԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Վիեննա, 28 Նոյմ.— Աւստրիոյ Կայսրը փափաք յայտնած լինելով որ իւր գահակալութեան 40րդ տարեդարձը բարեգործութեամբք եւեթ տօնուի, վերջին ամսոց մէջ բարեգործական նպատակներով բազմաթիւ անհատական և հանրային նուիրատուութիւնք եղան։ Ամենէն երեւելի նուէրն էր 12 միլիոն ֆիորինի կամ իբր մէկ միլիոն անգլ. ոսկւոյ նուէրը, զոր Պարոն Հիրշ տուաւ Աւստրիոյ կառավարութեան, Կալիչիոյ և Պուքովինայի Հրէից համար հողագործական և արհեստագործական վարժարաններ հիմնելու նպատակաւ։

Խորհրդարանական Յանձնաժողով մը, որ Աւստրիոյ համար պատժական նոր օրինագիրք մը կը յօրինէ, քննեց նախարարական հրամանագիրն, որ Անիշխանականաց գործած յանցանքներուն համար երդուելոց (ժիւրիի) մասնակցութեամբ կատարուող դատավարութիւնը ջնջած էր։ Յանձնաժողովոյն երեկի և այս աւուր նիստերուն մէջ ամէն ատենաբանք խնդիր ըրին թէ ինչո՞ւ համար Անիշխանականներն եւս չդատուին երդուեալ պարզ քաղաքացեաց առջեւ, ուրիշ ոճրագործաց պէս, և բացառիկ դատավարութեան ենթարկին, և բոլորովին մերժեցին նախարարութեան այն փաստը թէ երդուեալներն Անիշխանականաց կողմէ ահաբեկման դէմ պաշտպանելու համար հրատարակուած էր այդ հրամանագիր։

ՏԻԿԻՆ ՊՈՒԼԱՆԺԷ

Փարիզ, 30 Նոյմ. առ Թայմզ.—Զօր. Պուլանժէի կնոջ մէկ անձնական բարեկամը կը հաւաստէ ինծ թէ անհիմն է այն լուրը թէ ամուսնալուծում խնդրողն է եղեր Տիկին Պուլանժէ. Ընդհակառակն, Տիկինը վանք մը փակուած է իւր կրտսերագոյն դստեր հետ, և չի հաւանիր ամուսնալուծման։ Դիւրին գործ չէ անկողմնակալ դատաստան մ'ընել Զօր. Պուլանժէի պէս երեւելի անձնաւորութեան մը վրայ, որոյ մասին ամեն տեսակ բաներ կը զրուցուին և ամեն կերպ մեկնութիւնք կը տրուին։ Ակներեւ է սակայն թէ Տիկին Պուլանժէ իւր ամուսնոյն հետ կենակցութիւն զլանալով դժնդակ կացութեան մը մէջ կը թողու զնա։ Նոքա որք կ'ըսեն թէ Զօր. Պուլանժէ կ'ուզէ թողուլ իւր կին՝ Մեծին Նափոլէոնի նմանելու համար, հակառակութեան ոգւով կը ստեն պարզապէս։ Արդէն ծանուցած էի թէ Զօրավարն հրաւիրեց իւր կինը՝ վերադառնալ ամուսնական յարկը, բայց կինը մերժեց։ Եթէ ճշմարիտ է թէ Տիկին Պուլանժէ ո՛չ իւր ամուսնոյն տունը պիտի վերադառնայ ո՛չ ալ ամուսնալուծման պիտի հաճի, խնդրոյն կրօնական կէտն ի բաց առեալ, հասարակութիւնն անշուշտ ի վերջոյ զօրավարին կողմը պիտի յարի, որ ամուսնալուծումը նախամեծար կը համարի այն կացութենէն ուր կը գտնուի իւր կնոջ բռնած ընթացքին պատճառաւ։ Այս խնդրոյս քաղաքական կարեւորութիւն պէտք չէ տալ. զի որպէս Թայմզ դիտած էր, Ֆրանսայի մէջ քաղաքագէտի մը կամ հանրային գործիչի մը անհատական և ընտանեկան կեանքն իւր հանրային պաշտօնավարութեան վրայ չազդեր։ Այս պատճառաւ է որ մինչ Անգլիոյ մէջ անհատական կեանքն աղարտող դէպքեր պետական մարդիկներու հանրային կեանքը փճացուցած են, Ֆրանսայի մէջ նոյն կարգի դէպքերու վրայ տարբեր դատողութիւնք եղած են, և անհատական կեանքով արատաւորեալ անձնաւորութիւնք կրցած են իրենց հանրային դիրքը պահել։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Այս օրերս Գերմանիոյ և Աւստրիոյ Ունկարիոյ պաշտօնաթերթերն հետաքրքրաշարժ բանկռուի մը բռնուած են։ Գերման պաշտօնաթերթերն, իրենց սովորական դոռոզ լեզուաւ, գրած էին թէ Աւստրիա-Մաճառստան հլու և հաւատարիմ պէտք է մնայ գերմանական դաշնակցութեան, ապա թէ ոչ կը դադրի գոյութենէ։ Առ այս մասնաւանդ Փէսթէր Լոյտ, Մաճառաց Թայմզն, ազդու պատասխան մը տուաւ, յայտարարելով թէ Աւստրիոյ կայսրութեան պէս հին Տէրութիւն մը չի կրնար հաց մուրալ գերման կայսրութեան պէս երեկուան Տէրութենէ մը։ «Եթէ Գերմանիա բաժնուի մեզմէ, մեք ալ կարող ենք մեր գլխուն ճարը նայիլ։ Աւստրիոյ ձեռքն է ռուսական-աւստրական մաճառական-ֆրանսական նիզակակցութեան մը գլուխ կանգնիլ. զի մեք Ֆրանսայի դէմ հակակրութիւն չունինք, և երբ ուզենք կարող ենք Ռուսիոյ հետ համաձայնիլ՝ փոխարինութիւններ տալով և առնելով։ Ուրեմն, Աւստրիա-Մաճառստան իւր գոյութեան համար Գերմանիոյ պաշտպանութեան կարօտ չէ։ Եթէ Գերմանիա կարող է լքանել զմեզ, մեք ալ կարող ենք լքանել զինք։ Եւ եթէ գերմանեաւստրեան դաշնակցութիւնը պիտի պահպանուի, պէտք է որ գերման պաշտօնաթերթերն իրենց լեզուն չափաւորել գիտնան.» Կ'երեւի թէ Մաճառ լրագրին այս կորովի լեզուն փափաքեալ ազդեցութիւնը պիտի ընէ։ Բայց ամենէն կարեւորն է Աւստրիոյ, Ռուսիոյ և Ֆրանսայի միջեւ նիզակակցութեան մը կարելիութեան գաղափարը։

ԿՈՆԴԱԿ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տ. Տ. ԽՈՐԵՆԱՅ Ս. ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅՈՑ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(Շար. [illegible] եւ վերջ)

Եպիսկոպո՛ս եղբայրներ, որ իմ աստիճանս ունիք և մեկտեղ պիտի ծառայեմք, և զորս Ս. Հոգին Աստուած իմ պատրիարքութեանս սահմանին մէջ կեցած բոլոր եկեղեցեաց վերակացու որոշեց, կաղաչեմ յառաջ քան զամենայն յիշեցէ՛ք թէ դուք էք՝ որոց բերանէն կը հրատարակուի ի Յիսուս Քրիստոս հաւատոյ անդրդուելի դաւանութիւնը։ Աստուծոյ սուրբ խորհրդոց մատակարարողներն էք. երկնից հրեշտակները անգամ կրնաք քննադատել, թող թէ երկնաւորներն։ Շատ մը մարդ մեկտեղ գալով շատ բաներ կրնան ըսել և կարծել Քրիստոսի համար, ո՛րը Եղիա մարգարէն է կ'ըսէ, ո՛րը Երեմիա, ո՛րը Յովհաննէս Մկրտիչ, բայց դուք առանց տարակուսի, առանց երկմտութեան, ոչ մարմնոյ յայտնութեամբ, այլ ի ներշնչութենէ երկնաւոր Հօրն սահմանեալ էք Յիսուսի Քրիստոսի կենդանի Աստուծոյ որդւոյն գալուստը անպակաս դաւանել, դաւանութիւն կամ հաւատք արդարեւ՝ որոյ վրայ իբրեւ անշարժելի վիմի վրայ եկեղեցին հաստատուած է, և դժոխոց բոլոր զօրութիւնք չեն կարող յաղթահարել։ Տեսէ՛ք ո՛րչափ իմաստութիւն, ո՛րքան գիտնական շնորհք, ո՛րչափ զօրաւոր հաւատք կը պահանջէ մեզնէ մեր այս աստիճանը։

Ո՛չ այսչափ. Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս աստուածային եւ մարդկային բնութեամբ միացեալ անձին ներկայութիւնը եկեղեցւոյ մէջ մշտնջենաւոր ընելու համար, ինչպէս ըսած էր — ես ձեր հետ եմ մինչեւ ի կատարած աշխարհի, եկեղեցւոյ վրայ Ս. Հոգին Աստուած զրկեց՝ որպէս զի երեսփոխան և ներկայացուցիչ ըլլայ իւր աստուածային բնութեան, առաքեալներն կամ նոցա յաջորդ եպիսկոպոսներն հաստատեց՝ որ երեսփոխանը և ներկայութիւնը լինին իւր մարդկային բնութեան. Դուք էք, եղբայրներ, Քրիստոսի մարդկութեան պատկերն եկեղեցւոյ մէջ, ինչպէս որ Ս. Հոգին Աստուած նորա աստուածութեան էութիւնը, զօրութիւնը և պատկերն է հաւատացելոց մէջ։ Ապա ուրեմն ո՛րչափ խոնարհութիւն, ո՛րչափ անարատութիւն, ո՛րքան հեզութիւն, ո՛րչափ համբերութիւն, ո՛րպիսի վշտակրութիւն, և ո՛րչափ զոհողութիւն, մինչեւ իսկ զոհ լինելու, մեզնէ կը պահանջէ մեր այս աստիճանը։

Դուք, եպիսկոպո՛ս եղբայրներ, տեղ տեղ երիցներ պիտի ձեռնադրէք որ Աստուծոյ բանը քարոզեն, խորհուրդները մատակարարեն, և ձեր անձամբ չ'հասած տեղեր աստուածպաշտութեան պահանջած կերպովը եկեղեցւոյ բոլոր պէտքերը հոգան։ Սակայն, մի՛ արտօրնօք մեկուն վրայ ձեռք դնէք, այլ փնտռեցէ՛ք միշտ անարատը, գիտնականը, գործունեայն, մի ձեռնադրէք յանդուգնը, ինքզինքը յառաջ քշող համարձակը, մի՛ աներկիւղ մարդը, ինչպէս Շնորհալին կըսէ, մի՛ այնպիսի մարդիկ՝ որոց մեղքը, Առաքելոյ ըսածին նման, կանուխէն դատապարտութիւն կրեր է, կամ այնպիսի մարդիկ՝ որոց ետեւէն կերթայ մեղքը. (Ա. Տիմոթ. Ե. 24) որ ըսել կուզէ թէ ո՛չ բամբասեալ կամ դատեալ մարդը քահանայութեան կոչէք, եւ ո՛չ որն որ կասկածելի է գուցէ վիճակին թէ կամ հասակին բերմամբ վերջէն մեղաց վտանգի մը մէջ կրնայ իյնալ։

Եպիսկոպո՛ս եղբայրներ, որովհետեւ պատրիարքարանիս ձեռօք ձեզ ի կողմանէ արքային հրովարտակ կը տրուի, որ ո՛չ հոգեւոր բարեկարգութեան համար միայն աշխատիք ազգին մէջ, այլ և արտաքին խաղաղութեան ալ հոգ տանիք, վասն որոյ կաղաչեմ զձեզ՝ քարոզեցէ՛ք ժողովրդեան եւ յորդորեցէ՛ք որ առ գահն Օսմանեան ունեցած երախտագիտութեան պարտքերնին յիշեն, զի այս գահը աշխարհի վրայ հաստատուիլ սկսելէն ի վեր անբաւ խնամք ունեցած է մեր Ազգին վրայ։ Ինչպէս մեր հայրերը՝ անանկ ալ մենք հաւատարիմ հպատակութեամբ Ազգին վրայ հրաւիրեմք մեր ամենաբարերար Թագաւորին հին և անխախտելի վստահութիւնը։ — Հնազանդ եղէ՛ք, կ'ըսէ սուրբ Առաքեալն, ձեր մարմնաւոր իշխաններուն, ոչ միայն երբոր բարերար են, այլ եւ երբ չարարար իսկ են։ Եթէ առաքելոյն պատուիրանին համեմատ չար տերանց անգամ հնազանդիլ աստուածային հրաման է, հապա ո՛րչափ եւս առաւել Օսմանեան տան բարերար Թագաւորութեան, որ մեր ազգը իւր հզօր իշխանութեան գթասատ թեւոց ներքեւ առած մեր ամէն բանը, հաւատքը, լեզուն, ծէսը, մեր հոգեւոր իշխանութեան պատկանող ամէն պարագաները, եկեղեցին, դպրոցներն, ազգատանոցներն, հիւանդանոցներն եւ այլն կը պահպանէ խնամով։ Եւ ոչ այսչափ, այլ եւ մեր ազգէն ընտիր ընտիր մարդիկ անխտիր երկրին ծառայութեան պաշտօնին կը կանչէ, և կառավարութեան գործոց մէջ ո՛րը որ խելացի և գործունեայ գտնէ, անմիջապէս կը պատուէ։ Յիշեցուցէ՛ք ժողովրդեան, եղբա՛րք, նաև հպատակութեան խնդրոյն վրայ սուրբ առաքելոյն սա կարծիքը թէ՝— ով որ այս ըսածէս տարբեր բան կը սորվեցունէ ձեզի... այնպիսոյն խելքը գլխէն թռած է, կը նեղուի խնդիրներու եւ հակառակութիւններու մէջ։—(Ա. Տիմոթ. Զ. 3)։

Եւ դուք քահանա՛յք, երիցակից եղբարք իմ Քրիստոսի, հնազանդ եղիք ձեր եպիսկոպոսին՝ որ հաւատացեալ ալ ձեզմէ օրինակ առնելով եկեղեցւոյ հոգեւոր իշխանութեան հնազանդելու յորդորուին։ Գիտնալու էք՝ եղբայրներս, Աստուած զձեզ քահանայութեան պաշտօնին կանչեր է՝ ոչ թէ որպէսզի այնու ձեր առօրեին կացութիւնը հոգաք, այլ եկեղեցւոյ պէտքին համար կոչեր է. քահանայութիւնը ձեր ընտանեկան շահուն կամ գլխաւորակցութեան գործածելու պէս վարուելու չէք՝ այլ ձեր կոչումը փառաւորելու համար։ Եթէ բաւականութիւն սիրէք՝ ուղիղ և կատարեալ աստուածպաշտութիւնը ձեր տունն ապրեցնելու համար աւելօք կ'օգտէ։ Դուք քահանայներդ էք մէն մի քրիստոնէի տնական կենաց անմիջական վերակացուները, մտէ՛ք ելէ՛ք միշտ տուները, Ս. գրոց պատմութենէ, Աստուծոյ և եկեղեցւոյ պատուիրաններէն բան խօսեցէ՛ք, աստուածպաշտութեան, ողորմութեան, ապաշխարութեան յորդորեցէ՛ք, ինչպէս որ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս բաւական չէր համարեր դէմն եկած հիւանդը տեսնելն ու ճանչնալը, այլ

—)(69)(—

ԹՂԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՍԵՐԺ ԲԱՆԻՆ

Թէթպու փողոցի բնակարանէն ելնելուն, Սէրժ՝ զգալով որ իւր գաղափարներն ուղեղին մէջ կը պտտտէին, յատակաձեւ մը խորհելու անկարող, չհամարձակելով իւր տունը վերադառնալ եւ զգալով սակայն թէ հարկ էր արագապէս որոշում մը տալ, հետիոտն Ակումբ գնաց։ Քալելն աղէկ եկաւ իրեն։ Ֆիզիքական հաւասարակշռութիւն տուաւ նմա։ Երջանիկ զգաց զանձն որ այնպիսի դաժան հանդիպումէ մը ետքը կ'ապրէր տակաւին։ Գրեթէ թեթեւաքայլ ելաւ սանդուղէն, եւ կրկնոցը նետելով կիսամրափ սպասաւորին որ իւր գալուստը տեսնելով ոտքի ելած էր, խաղի սրահը մտաւ։ Պաքարան աւարտելու վրայ էր։ Առաւօտեան ժամ երեքն էր։ Սեղանին դրամագլուխը շատ շրջան ըրած էր։ Սեղանին տէրն ի զուր կ'առաջարկէր ուզուածին չափ գումարի դէմ դնել։ Իշխանին մուտքը ոգեւորութիւն յառաջ բերաւ։ Սէրժ խաղին վրայ յարձակեցաւ, իբր թէ ճակատամարտի մը մէջ։ Բաղդն իւր կողմն էր։ Մէկ քանի ձեռքէն հաւաքեց սեղանին բոլոր դրամը, հազար ոսկւոյ չափ։ Մի առ մի բոլոր խաղցողք քաշուեցան։ Բանին, առանձին մնալով, բազմոցի մը վրայ տարածուեցաւ եւ հագուստին մէջ փաթթուած՝ մի քանի ժամ քնացաւ գէշ քունով մը որ զինքն հոգնեցուց փոխանակ հանգստացնելու։

Ցերեկուան սպասաւորք խռովեցին զինքը, երբ ներս մտան սրահներն աւլելու եւ պատուհանները բանալու համար։ Իշխանը զարդասենեակ մտաւ եւ հոն՝ երեսը ջրով լուաց, ճշմարիտ գոհունակութեամբ մը։ Յետ լուացման, երկու բառ գրեց Ժաննի յայտնելու համար թէ խորհած էր որ նորա մեկնումն անհնար էր և կը խնդրէր որ կարելի եղածն ընէ զինքը մոռնալու համար։ Այս նամակն ակումբին սպասաւորին յանձնեց, հրամայելով որ Բէյրօլի սենեկապանուհւոյն յանձնէ զայն եւ ո՛չ ուրիշի։

Կին մը առեւանգելու հոգերն, ապօրինաւոր կենակցութեան մը տաղտուկները՝ այժմ անտանելի կը թուէին իրեն։ Եւ յետոյ, ի՞նչ պիտի ընէր Ժաննը։ Հոմանուհւոյն ներկայութիւնն իւր մօտ՝ անհնարին պիտի դարձնէր իւր վերադարձը Միշլինի քով։ Եւ այժմ քաջ կզգար թէ իրեն համար փրկութեան միակ յոյսն էր՝ իւր կնոջ իրեն վրայ ունեցած անխախտ սէրը։

Սակայն, ամէն բանէ առաջ, հարկ էր Հէրձոկի տունը երթալ և եթէ սեղանաւորը վերադարձած էր, բացատրութիւններ ստանալ Տէլէյրաքեան Վարկի իրական կացութեան վրայ։

Հէրձոկ կը բնակէր ի Պուլըվառ Հօսման, փոքրիկ ապարանք մը զոր կահաւորեալ գնած էր Ամերիկացիներէ։ Եանքիներու ցուցամոլ պերճութիւնը զինքը չէր խրտչեցուցած բնաւ։ Ընդհակառակն՝ Սրահին ոսկեհուռ զարդարանքներուն, զարդասենեկաց կանաչ սնդուսներուն ու սեղանատան կարմիր ու կապոյտ սփռոցներով ձեղուններուն մէջ գտած էր այն գռեհիկ այլ փայլուն գոյներն որք բաժնետարց աչքը կը հմայեն։ Սիւզան այդ բնակարանին մէջ փոքրիկ անկիւն մը պահած էր իրեն, համեստօրէն ծածկուած պարսկական գորգերով ու մուսլինով, այլ պարզ կահաւորումն աններդաշնակ էր տան միւս մասանց դանդաղ և ակնապարար շքեղութեան հետ։

Սէրժ՝ անդ ժամանելով, բակին մէջ գտաւ ախոռի մանչ մը, որ կառք մը կը լուար առատ ջրով։ Հէրձոկ վերադարձած էր։ Իշխանը թեթեւօրէն ելաւ վերնադաւթակէն և իւր գալուստն իմացունել տուաւ։

Սեղանաւորն, իւր աշխատութեան խուցին պատուհանին մօտ հանդարտօրէն նստած, լրագրերն աչքէ կ'անցունէր։ Սէրժի մտնելը տեսնելով, ոտքի ելաւ։ Երկու մարդիկ վայրկեան մը լուռ մնացին, դէմ առ դէմ։ Նախ իշխանը խօսք առաւ։

—Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ, ըսաւ խստութեամբ, ձեր մեկնումէն ի վեր առանց լուրի թողուցիք զիս։

—Որովհետեւ, պատասխանեց Հէրձոկ բոլորովին հանդարտ, ձեզ տալիք լուրերս լաւ չէին։

—Գէթ կը գիտնայի զայն։

—Մի՞թէ գործողութեան արդիւնքը կը փոխուէ՞ր այդու։

—Այս գործին մէջ տղու մը պէս խաղցուցիք զիս, ըսաւ Սէրժ ոգեւորուելով։ Չգիտցայ թէ ի՞նչ կ'ընէի։ Խոստումներ ըրիք ինծ. ինչպէ՞ս կատարեցիք զայն։

—Կրցածնիս պէս, պատասխանեց Հէրձոկ հանդարտօրէն։ Խաղն իւր գիպուածներն ունի։ Աւստէրլիծը կը փնտռէին եւ Վաթէրլօուին կը հանդիպին։

—Սակայն, գոչեց իշխանը գայրացմամբ, այն բաժնեթուղթերը զորս վաճառեցիք ինծ, ձեր ձեռքէն չպիտի ելնէին...

—Աղօ՛ր հաւատացի՞ք, ընդմիջեց ելմտագէտն հեգնօրէն։ Եթէ իմ ձեռքէս չպիտի ելնէին, ուրեմն անոնց յանձնելու նեղութիւնը չէր արժեր։

—Վերջապէս, եզրակացուց Բանին, որ անյագ էր պատասխանատու մը գտնելու որուն վրայ կարենար թափել իւր յուսախաբութեան բոլոր դառնութիւնը, վատաբար խաբեցիք զիս։

—Շա՛տ լաւ։ Կ'սպասէի այդ խօսքերուն, ըսաւ Հէրձոկ ժպտելով. Եթէ գործն յաջողէր, առանց խղճահարութեան պիտի ընդունէիք ձեր շահու բաժինն եւ ծաղկօք պիտի ծածկէիք զիս առաքինութեան պսակի մը պէս։ Այժմ որ ի դերեւ ելած է, կը մերժէք ձեր պատասխանատուութեան բաժինն եւ եթէ քիչ մ'ալ կենաք իբր խարդախի մը հետ պիտի վարուիք հետս։ Սակայն գործը առաջին պարագային մէջ երկրորդէն աւելի պատուաւոր չէր. բայց յաջողութիւնն ամեն բան կ'ազնուացունէ։

Սէրժ՝ Հէրձոկի երեսը նայեցաւ շեշտակի.

—Ինչ ապացոյց ունենամ թէ այն գործոց որ զիս կը սնանկացնէ եւ ի կորուստ կը մատնէ, զձեզ չի հարստացուներ։

— Ապերա՛խտ, ըսաւ սեղանաւորն հեգնութեամբ։ Վրաս կը կասկածի՞ք։

—Թէ զիս կողոպտա՞ծ էք, գոչեց Բանին կատաղաբար։ Ինչո՞ւ չէ։

Հէրձոկ, այս անգամ, իւր պաղարիւնութիւնը կորսնց. կարմրութիւն մը պատեց իւր երեսն, եւ իշխանին թեւէն բռնելով այնպիսի ուժգնութեամբ մը զոր կարելի չէր սպասել իւր նիհար մարմնէն.

—Քիչ մը կամա՛ց, իշխան, ըսաւ. ինծ համար ի՛նչ վիրաւորիչ խօսք որ ըսէք, ձեր բաժինն ալ հանելու էք։ Իմ ընկերակիցս էք։

—Թշուառակա՛ն, գոչեց Բանին, որ կատղած էր Հէրձոկէն զսպուելուն համար։

—Անձնականութեա՞նց կը դպչինք, ըսաւ ելմտագէտը կատակերգական ըմբռնտութեամբ մը. ուրեմն քաղաքավարութիւնը կը թողում։

Եւ իշխանը թողլով, դէպ ի դուռն յառաջացաւ։

Սէրժ ետեւէն վազեց։

—Դուրս չպիտի ելնէք, մինչեւ որ այս աղէտը դարմանելու միջոցը ցոյց չտաք ինծ։

—Ուրեմն, երբ հաշտ ընկերներ խօսակցինք, ըսաւ Հէրձոկ մօտենալով։ Սքանչելի շահագիտութիւն մը գտած եմ, որուն միջոցաւ կրնանք վիճակնիս փրկել։ Յանդգնաբար, բաժնետարց ժողով մը գումարենք ընկերութեան կեդրոնատեղւոյն մէջ։ Ես գործը կը պարզեմ. զանոնք կը շլացունեմ. վստահութեան քուէ մը կուտան մեզ անցելոյն համար և նոր վարկեր՝ ապագային համար։ Ձեան պէս սպիտակ կը դառնանք եւ խաղերնիս կը խաղանք։ Համամի՞տ էք։

—Բաւակա՛ն է, ըսաւ իշխանն, որուն շրթանց վրայ անհուն զզուանք մը երեւցաւ։ Ես չեմ յօժարիր, ամօթալի կացութենէ մը ազատելու համար, աւելի եւս կասկածելի միջոցներ գործածել։ Ի զուր տեղը չմաքառինք. բոլորովին կորսուած ենք։

—Տկարները միայն ինքզինքնին կորսուած կը կարծեն, գոչեց ելմտագէտը։ Զօրաւորներն ինքզինքնին կը պաշտպանեն։ Դուք բաժնուեցէք, եթէ կ'ուզէք. ես այդպէս շատեր տեսած եմ. Երեք անգամ սնանկացած եմ եւ երեք անգամ վերստին հարստացած։ Գլուխս դիմացկուն է. կ'իյնամ եւ կը վերականգնիմ։ Եւ երբ շահագիտութեան առաջին աստիճանին բարձրանամ, եթէ քանի մը միլիոն աւելի ունենամ, պարտքերս կը հատուցանեմ։ Պիտի զարմանան. անակնկալ բան մը պիտի երեւի այս։ Այնպէս որ շատ աւելի երախտապարտ պիտի մնան ինծ քան եթէ անմիջապէս վճարած լինէի։

(Շարունակելի)

կը մօտենար անոնց սիրով և գթութեամբ և կը հարցունէր վիճակը, ըսելով—կամի՞ս ողջ լինել․ Դուք ալ երբոր կը տեսնէք մէկը որ չ'աշխատիր, շատերը որ հաղորդութեան չեն մերձենար, և եկեղեցի չեն երթար գար, գիտնալ ու տեսնելը բաւական չէ, պէտք է հեզութեամբ եւ սիրալիր յորդորմամբ անոնց մօտենանք և հրաւիրենք ապաշխարութեան, աղօթքի և սուրբ հաղորդութեան, որպէս զի հոգւով առողջանան։

Եւ դուք եպիսկոպոսք կամ վարդապետք՝ որոց որ վանքի մը վերակացութիւնն յանձնուած է, լսեցէք թէ ձեզ եւս ինչ կըսեմ․ Գիտնալու էք նախ որ վանքերը անոր համար հաստատեալ են՝ որպէս զի աշխարհի կեանքէ հրաժարեալ կրօնաւորներն անոր մէջ առաքինութեան և գիտութեան վարժուին, եւս եւ աշխարհի փորձութեան ծովու մէջ ալեկոծութեան բռնուած հոգիք ատեն ատեն իբրեւ ի նաւահանգիստ վանք գան և ապաշխարեն․ Եղբայրներ, ի՜նչ գեղեցիկ բան է տեսնել՝ որ վանքերը առաքինի կրօնաւորներով զարդարեալ են, և կրօնաւորներն մշտապաշտօն հսկմամբ աղօթքի կը պարապին․ իրենց անձերը ժուժկալութեան եւ խստամբերութեան վարուց կը վարժեցնեն․ գլուխնին կը սքօղեն, բնականէն պինդ եւ կամակոր մի բան ծռելու պէս, աչքերնին եւ երեսնին կը ծածկեն աշխարհական ցանկութեանց մուտք չտալու համար, յայտնի օրինակ կը դառնան ապաշխարողաց եւ աշխարհի ախտաւոր վայելչութենէ նեղութիւն կրողներուն։ Անո՛նց որ ասանկ աստուածաշէն հաստատութեանց վերակացու կարգեալ են, և կրօնական ուխտի կամ հասարակութեան մը գլուխ են, կը պատուիրեմ որ օրինակ ըլլան սրբութեան, ամբիծ անարատութեան, առաքինութեան, ընթերցասիրութեան, աղօթասիրութեան․ որոնք որ վանք կուգան կ'երթան ապաշխարութեան կամ աշխարհի ծանրաթախիծ զբաղմունքներէ քիչ մը հանգիստ և մխիթարութիւն գտնելու համար, մխիթարել զանոնք հաւատով և քաջալերել յուսով։ Կը պատուիրեմ՝ որ ուխտաւորներէ ինչ նուէր, դրամ, արմտիք, անասուն, կահ և կարասի կ'ընծայուի, պահպանէք ամենայն հաւատարմութեամբ, առանց շռայլութեան և առանց զեղխութեան իմաստութեամբ մատակարարէք կրօնաւոր եղբարց հարկաւոր պիտոյից համար․ աւելցած աւելին ծախսէք մենաստանին շինուածոց ամրութեան և համեստ բարեզարդութեան և շրջակայ գեղջկանաց զաւակներուն կրթութեան։ Եւ Ձեզ կրօնաւորացդ պատուէր կուտամ, հնազանդ եղէք ձեր առաջնորդ վանահօր, ոչ թէ մարդահաճութեամբ՝ այլ սիրով և անկեղծութեամբ վասն Աստուծոյ և վասն բարեկարգ պահպանութեան սուրբ մենաստանին։ Ո՛ր կրօնաւոր որ՝ առաջնորդ ըլլայ այն կամ եղբայր՝ որ վանքին գոյքը, կարասին և որ և է ստացուածքը իր ընտանեաց և այլոց կամ ծանօթից համար վատնէ, այսպիսին առանց դատապարտութեան չմնար առաջի Աստուծոյ և առաջի ազգին։ Պատուէր կուտամ կրօնաւորացդ, չըլլայ թէ վանքէն դուրս ելլէք եւ ասդին անդին գլուխ տնկած թափառական շրջիք, ասիկա պատիւ չբերեր ձեր կրօնաւորական անձնուրացութեան կարգին, այլ այն ատեն պէտք է դուրս գաք՝ երբ պատրիարքական իշխանութիւնն հրամայէ կամ թեմակալ եպիսկոպոսը՝ որոյ վիճակի մէջ որ մենաստանը կը գտնուի՝ վանահօր հետ ի միասին կը պարտաւորեն զձեզ ելլել և պաշտօն մը վարել։

Ձեզ ևս, ժողովուրդք Աստուծոյ, պատուէր կուտամ՝ որ հպատակիք ձեր առաջնորդին՝ զոր Սուրբ հոգին իշխանութեան ձեռքով ձեր վրայ վերակացու կարգեց․ Աստուծոյ այս մեծ պաշտօնէին և Յիսուսի Քրիստոսի երեսփոխանին հետ մի այնպէս վարուիք՝ որպէս թէ լինէր այն մի սովորական և աննշան ձեր ծառայն․ որովհետեւ՝ ինչպէս մարմնաւոր թագաւորներ իրենց դրած վերակացուներուն դիմադարձներն և արհամարհողները սաստկութեամբ կը պատժեն, նոյնպէս և Քրիստոս մեր երկնաւոր թագաւորը շատ ծանր կը բարկանայ այն ժողովրդեան վրայ՝ որ իւր պաշտօնեայն կ'արհամարհէ, պաշտօնեայն կ'արհամարհէ, պաշտօնէին եղած պատիւը կամ նախատինքը ինք իրեն կը սեպհականէ, ինչպէս ըսած է․ — ով որ ձեզ լսէ՝ ինձ կը լսէ, և ով որ զձեզ անարգէ՝ զիս կ'անարգէ։ Եւ թէ ․Սոդոմ եւ Գոմոր քաղաքաց բնակիչներն աւելի թեթեւ պիտի պատժուին դատաստանի օրն՝ քան այն քաղաքի բնակիչներն՝ որ զձեզ չեն ընդունիր եւ ձեր խօսքը մտիկ չեն ըներ։ Ժողովուրդք, հնազանդ եղիք նաեւ ձեր քահանայներուն, ինչ տուրք որ սահմանեալ է քահանայից՝ զուարթութեամբ վճարեցէ՛ք, մի՛ զրկէք քահանայներն իրենց մարմնաւոր իրաւունքէն՝ յորոց հոգեւոր բարիք կ'ընդունիք, որպէս զի նոքա ալ իրենց ընտանեաց հոգերէն ազատ մնալով մտադիւր և հաւատարիմ ժրութեամբ ջանան և աշխատին ի շինութիւն եկեղեցւոյ։ Կան մեր մէջ շատեր, որ տուրք տալու սովորութիւն չունին, ամէն բանի մէջ բիծ փնտռողներ են, և ողորմութիւն չտալու առիթ մը կ'ուզեն գտնել՝ այսպիսիները քահանային քիչ մը ապրուստը շատ կը տեսնեն, աւելի լաւ կը համարին՝ որ քահանայն տուներն և փողոցները տգեղ, կարկատուն և հին հագուստներով իբրեւ մուրացկան թափառի՝ քան թէ ընտանեկան հարկաւոր պէտքերէն ազատեալ կարենայ ինքզինք եկեղեցւոյ սրահը կամ ժամատունը ամփոփել և պարապիլ աղօթքի և սուրբ գրոց ընթերցման։

Եւ ձեզ վարժապետք, պատուէր կուտամ՝ որ ձեր աշակերտներն վարժեցունէք հայերէն լեզուի, ազգային պատմութեան, կրօնքի, բարեպաշտութեան եւ ուրիշ արտաքին կարեւոր գիտութեանց՝ որչափ որ կը տանի քաղաքին կամ գիւղին կարողութիւնը։ Սորվեցուցէ՛ք սիրել զԱստուած՝ որ յերկինս է, եւ որ սկիզբն եւ հեղինակ եւ աղբիւր է իմաստութեան․ սորվեցուցէ՛ք սիրել մեր բարերար թագաւորը և նորա իշխանութիւնն ու իրաւունքներն աշխարհիս վրայ, եկեղեցին, ազգը, հոգեւոր և սահմանադրական ազգային իշխանութիւնը։ Սորվեցուցէ՛ք պատուել եւ խնամել իրենց ծնողքները, յարգել բարերարները, պատկառիլ ծերերէն, հնազանդել մեծերուն։ Սորվեցուցէ՛ք կիրակէն սուրբ պահել, այս է՝ անխափան ամէն կիրակէ սուրբ պատարագի խորհրդոյն ներկայ գտնուիլ, կիրակէ օրն Սուրբ գրոց ընթերցման և բարեպաշտական խօսակցութեանց պարապել։ Սորվեցուցէ՛ք որ բերաննին մաքուր պահեն, աղտեղի բառ եւ խօսք չգիտնան, հայերէն յստակ լեզու գործածեն, պարկեշտ եւ համեստ հագուին, վայելուչ չափաւորութեամբ եւ խոնարհ դէմքով խօսին, քալեն եւ կենցաղավարին։ Վարժապե՛տք, միայն դպրոցի մէջ ձեր աշակերտաց խրատատու եւ բարի օրինակ ըլլալ չէ պարտքերնիդ, պէտք է քահանայից ալ գործակից լինիք․ քահանայից հետ մէկտեղ ելէք ծնողաց տուներն, գիտութեան եւ լաւ կրթութեան օգտակարութեան վրայ խօսեցէ՛ք, ձեր անձին վրայ գիտութեան շնորհքը գեղեցիկ եւ հաճելի երեւցուցէք, որպէս զի ծնողք ալ ձեր անձին վրայ գիտութեան եւ կրթութեան հասունցած ճաշակն գործնական կերպիւ փորձելով՝ ինքզինքնին յօժարութեամբ դպրոցական ծախուց մասնակցին։ Դուք ալ ծնո՛ղք, պէտք է գիտնաք՝ որ ինչպէս ձեր զաւակաց մարմինը կը դարմանէք կերակրով և հագուստով՝ որպէս զի անօթութենէ չնուաղին, եւ ցուրտէ ու տաքէ չվնասին, աւելի եւս պէտք է հոգւոյն կրթութեան համար հոգ տանիք և ծախք չըխնայէք։ Եթէ եղծանելի եւ մահկանացու մարմինը այնչափ կը հագուեցնէք և այնչափ կը պարարտացնէք, ինչո՞ւ հոգին, որ անեղծական է, Աստուծոյ նմանութիւնն, Աստուծոյ պատկերն է, մերկ և առանց դարմանի երեսի վրայ կը ձգէք․—ո՞չ ապաքէն, ինչպէս Տէրն մեր կըսէ, հոգին մարմնէ աւելի է։ Զաւակ ծնանել և միայն ըստ մարմնոյ դարմանել անբան կենդանիներն ալ կ'ընեն, իսկ մենք՝ որ բանական եմք և Աստուծոյ կը նմանիմք՝ աւելի լաւ էր որ բնաւ զաւակ չծնանէինք, քան ծնանէինք եւ նոցա հոգիներն անխնամ երեսի վրայ ձգէինք։ Լաւ է, ըսած է իմաստուն մը՝ հանդերձեալ դատաստանին օրն մինակ մնալ և վա՜յ ինծի աղաղակել, քան գունդ մը անկիրթ, վայրենի և դատապարտելի զաւակներով միասին վա՜յ մեզի աղաղակել և ողբալ յուսահատութեամբ։ Այլ եւ կը պատուիրեմ ծնողաց՝ որ ոչ միայն իրենց զաւակաց դաստիարակութեան հոգ տանին այլ եւ զգուշանան օտար դպրոցաց կրթութենէն, զի դաստիարակութիւնն եւ ուսումն դաստիարակին բարքն ու բնութիւնը անպատճառ աշակերտին հոգին կը մտնեն, դաստիարակին ոգեկան մի թեթեւ յուզմունքը, բերնէն թռած փոքր մի բառը, զգացական ամենադոյզն մի երեւոյթը զգալի և անգիտակից հոսմամբ կը խաղայ կերթայ կը փոխադրուի տղային սիրտը․ ուստի հոգեբանական ուղղութեան հակառակ է ոմանց ըսելը՝ թէ ուսմունքն այլ է՝ կրօնքն այլ․ և թէ — ոչ թէ կրօնքի՝ այլ արտաքին ուսմանց համար կը ղրկեմք մեր զաւակները օտարաց վարժարանս—Կրօնք և գիտութիւն իրարմէ բաժանմամբ մշակել մարդուն մէջ գործնական հակասականութիւն է, ուղիղ միտքը չկրնար ըմբռնել այդ հակասութիւնը։

Եւ Ձեզ գրագիտացդ՝ եւ որք ազգին մէջ հրապարակի վրայ կը գրէք, կ'պատուիրեմ, ով որ բաւական իմաստութիւն և գործնական փորձառութիւն չունի չնետուի ի հրապարակ, չգրէ եւ չտարածէ այնպիսի իմացումներ եւ գաղափարներ՝ որ հակասական են, դժպատեհ են, որ ազգային աւանդութեանց պահպանման չեն առաջնորդեր, յառաջդիմական սկզբունք մը չեն զարգացուներ, բարեպաշտութիւն չեն մշակեր, ազգային օրինաւոր իշխանութեան հնազանդիլ չեն յօժարեցներ։ Ձեմ կամիր, որ՝ ինչպէս լրագիրք ոմանք սովորութիւն ունին, բերան լինին զրպարտչաց, եւ կիրքերն պղնձակօրէն յուզելով դէմ առ դէմ կռուի հանեն պակասամիտներն, և հրապարակը լեցունեն եւ ողողեն անլուր գայթակղութեամբք։ Ձեմ կամիր՝ որ եկեղեցական կարգաւորութեանց եւ եկեղեցւոյ պաշտօնէից վրայ անդուռն բերանով խօսին․ չեմ ուզեր որ հոգեւոր պաշտօնէից հեզութիւնը հալածեն՝ նոցա ա՛նյիշաչարութեան պարտքէն երես առնելով։

Եւ Ձեզ մանկունք՝ որ գիտնարար դպրոցաց ընթացքն աւարտելով կը մտնէք յաշխարհ, գործնական յառաջդիմութեան մեծ դպրոցն, խրատ կուտամ, մի՛ յոխորտաք, մի՛ ինքնահաւան լինիք, սկեպտական դժգոհութեամբ և վարանոտ փիլիսոփայութեամբ մը արուեստները մի՛ խոտէք, և ձեր ամէն բանէ դժգոհ ճաշակին հետեւելով երկայն ատեն անգործ մի՛ թափառիք․ դպրոցէ ելնելնուդ պէս ինչ գործ կամ արուեստ որ առաջին անգամ դիմացնիդ կ'ելլէ՝ անմիջապէս յարեցէ՛ք․ արուեստ մը՝ որ տգետին ձեռքը անշահ և անաճեցուն մնացեր է, դուք ձեր մշակեալ խելքովը կրնաք դժուարը դիւրացնել և անշահը շահաւոր ընել։ Գիտնալու էք մանկունք, որ առեւտրական աշխարհի կեանքը բանիւ և միայն գրչի փափկութեամբ չմղուիր։ Աշխարհի մէջ ընդհանուր և շատապալի մրցմունքը, առանց մեր գիտնալուն, շատ անգամ այնպիսի շփոթութիւն կը բերէ գործոց վրայ, որ վերջիններն առաջ կ'անցնին, առաջիններն ետ կը մնան, իսկ եթէ կայ բան մը՝ որ մարդուս հարկաւոր եղած վիճակը անխախտելի կը պահէ, այն ալ աշխատութիւնն և յարատեւութիւնն է հանդերձ անսասանելի հաւատարմութեամբ։

Եւ ձեզ մեծատունք և որք Աստուծոյ յաջողելովն աշխարհի մէջ բարի վիճակ ունեցեր էք, կը պատուիրեմ, որ ձեր մեծութիւնն ու բաղդաւորութիւնը պարգեւ Աստուծոյ համարիք, և ոչ թէ միայն ձեր անձնական ճարտարմտութեան և աշխատութեան պտուղ։ Ամենայն բարութեանց աղբիւրն և պարգեւողն Աստուած է․ ո՛ր մեծատուն որ իւր մեծութեան եւ հարստութեան մէջ Աստուած և աստուածային բաները կը մոռնայ, աղքատները, մերկերն և հիւանդները կը մոռնայ, անիկայ Աստուծոյ պարգեւաց անարժան է, ինք՝ կամ իւր սերունդը շուտով կիյնայ մեծութենէն, յաւիտենական կեանքէ ալ կը զրկուի։ Որովհետեւ Աստուած երբ կը տեսնէ որ անիրաւ մամոնայն գործածելու մէջ հաւատարիմ չեղաւ, ճշմարիտ մամոնայն, այն է երկնից արքայութիւնը, անոր չ'վստահիր՝ չտար։ Մեծատունք, յիշեցէ՛ք թէ Աստուած ինչ սպառնալիքներ ունի անողորմներուն վրայ․ մի՛ աշխարհի այս կորստական բարիքներուն վրայ այնչափ սրտերնիդ կապէք, զի այս տեսակ չափազանց նիւթապաշտութիւնը ձեր միտքէն կը հանէ յարութեան հաւատքը, յաւիտենական կենաց յոյսը, և Աստուծոյ քով արդարոց հետ յաւիտեանս թագաւորելու փափաքը։

Դուք ալ աղքատներ, որ Քրիստոսի տեառն մերոյ կերպարանքն ունիք, ծուլութիւն, շուայտութիւն և անհեռատեսութիւն ընելով մի՛ ինկած մնաք ձեր թշուառ վիճակին մէջ, կաղաչեմ ով որ ձեռք ոտք ունի, աշխատի և պարէնն հայթայթէ, ճշմարիտ աղքատաց բաժնին բեռ չըլլայ։ Յիշեցէ՛ք սուրբ առաքելոյն խօսքը որ կըսէ․—Անգործ մարդը հաց չուտէ․ տեսէ՛ք, ձեռքը անգործ և բերանը բաց մարդիկը որչափ կատէ առաքեալը և ինչպէս խստութեամբ կը դատապարտէ։ Շատեր կան գաւառացիներէ՝ որ իրենց բնիկ աշխարհի մէջ աշխատելու և հաց ճարելու տեղ տուն և զաւակ կը թողուն կը լեցուին օտար քաղաքներ, և այնչափ երկար ատեն կը մնան պանդխտութեան մէջ՝ մինչեւ ամէն բան կը մոռնան։ Գործունեայ, աշխատասէր, մանաւանդ թէ ընտանիք սիրող մարդըն այսպէս չըներ, իւր բնակած երկրին մէջ ինչ որ կարելի է ընել կընէ, եթէ հարկ ըլլայ հեռանալ՝ չմոռնար տունը, և չ'դանդաղիր և մնար օտարութեան մէջ։

Ի վեր քան զամենայն, եղբարք, առհասարակ ամենուդ ալ կը պատուիրեմ՝ որ աշխատիք զաւակաց դաստիարակութեան, որովհետեւ բոլոր անկարգութեանց և չարեաց արմատը տգիտութիւնը և անկրթութիւնն է․ տգիտութիւնը կը կուրացնէ, չենք տեսներ թէ խիստ մօտ և գրեթէ ձեռքերնիս ինչ նախախնամական բարիք պատրաստ կայ․ անկրթութիւնն ալ սրտերնիս կ'ապականէ, չե՛նք կրնար հասկնալ՝ թէ Աստուած սիրելէն, Ազգն ու ընկերը սիրելէն ի՛նչ բարիք կրնայ յառաջ գալ։

Կ'աղաչեմ բոլորդ ալ սիրով Յիսուսի Քրիստոսի, սիրեցէ՛ք զիրար, միաբանեցէք ի շինութիւն եկեղեցւոյ և ի յառաջադիմութիւն վարժարանաց։

Աղօթեցէ՛ք մեր ամենաբարերար թագաւորին Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Խան Կայսեր համար, որուն արդարութիւնն և հպատակաց վրայ ունեցած սէրը արեւի պէս անխտիր կը տարածուի բոլոր հպատակաց վրայ, որպէս զի բոլոր ազգեր որ նորա արդարութեան աթոռոյ ներքեւ հովանացեալ են՝ կարող լինին պահել եւ պահպանել ի խաղաղութեան և յերջանկութեան։

Օրհնեսցէ Տէր Աստուած մեր թագաւորին աթոռն և իշխանութիւնը որ տեւէ յաւիտեան, օրհնեսցէ և Նախարարեանը՝ որ թագաւորական արդար հրամաններն կարող ըլլան հաւատարմութեամբ կատարել։

Օրհնեսցէ Տէր Աստուած Հայաստանեայց առաքելական սուրբ եկեղեցւոյ Հայրապետութեան հոգեւոր աթոռը, բոլոր եկեղեցիքը, վանորայքը, դպրանոցներն և այլ ամէն կերպ ազգային հաստատութիւններն։

Օրհնեսցէ Տէր Աստուած մեր բոլոր թեմերն և առաջնորդարաններն, երեսփոխանական ժողովներն, վարչական խորհուրդներն, հոգաբարձութիւններն, եւ բոլոր բարենպատակ ընկերութիւններ՝ որ կան մայրաքաղաքս և գաւառներն։

Շնորհք և խաղաղութիւն Աստուծոյ եղիցի ի հոգիս ամենայն հաւատացելոց ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ է օրհնեալ յաւիտեանս․ ամէն։

ՃԱՇԱԿ
ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՏԱՂԱՉԱՓԱՑ, ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԷ
Հանդերձ կենսագրական, Պատմական, Դիցաբանական եւ Աշխարհագրական ծանօթութեամբք
Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՓՈՓՈԽԵԱԼ ԵՒ ՃՈԽԱՑԵԱԼ
Աշխատասիրութեամբ Ա. ՓԻՓԵՐՃԵԱՆԻ
Սոյն ընտիրագոյն հաւաքածոյին Գ. տպագրութիւնն հրատարակուեցաւ և կը ծախուի ամէն գրավաճառաց քով։
Գինն է Ա. Մասն — 5 ղրշ․
Բ. » — 7 »
Երկուքը միասին — 12 »
» » Կազմակալ 15 »
Դպրոցներու մեծ զեղչ կը տրուի․
2205 7—10

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՆ. Տ. ԽՈՐԷՆ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ
Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ
ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ

Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն, ընկերակցութեամբ կրօնական ժողովոյ փոխ-Ատենապետ Գեր. Գարեգին եպիսկոպոսի Սրուանձտեանց, Վսեմ. Տիգրան էֆէնտիի Եուսուֆեան և Պատրիարքարանի գործակատար Վսեմ. Աբրահամ էֆէնտիի Փրէնկեան, երէկ, ժամ 8ին, Սագրզ-Աղաճի Պատրիարքարանը գնաց ի փոխադարձ այցելութիւն Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարք Ազարեան Գերապայծառին։

Հայ Հռոմէական վարդապետք Պատրիարքարանի դուռնէն փառաւոր կերպիւ ընդունեցին զՍ. Պատրիարք Հայրն զոր կառքէն իջեցունելով, իր ուղեկցաց հետ առաջնորդեցին ընդունելութեան մեծ դահլիճը․ Դահլիճին դուռը կեցած էր Ազարեան Սրբազան, շրջապատեալ բարձրաստիճան եկեղեցականներէ․ Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարք և Ազարեան Գերապայծառ ողջագուրեցին զիրար և մտան ի դահլիճն, ուր Ազարեան Սրբազան ներկայացուց հայ հռոմէական բարձրաստիճան եկեղեցականներն, ընդ որս Մխիթարեանց Բերայի վարժարանին վերատեսուչ Տ. Գրիգորիս վարդապետ Մէճեանեան։

Տեսակցութիւնն, որ տեւեց կէս ժամ, յոյժ սիրալիր եղաւ և Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարք՝ Ազարեան Գերապայծառէն հրաժեշտ առնլով, միևնոյն հանդիսիւ առաջնորդուեցաւ մինչեւ Պատրիարքարանի դուռն և մեկնեցաւ իւր ուղեկցաց հետ։

* * *

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն իւր հետն ունենալով գործակատար Վսեմ. Աբրահամ էֆէնտի երէկ Գաղթականաց ընդհանուր վարչութեան նախագահ Եուսուֆ Րիզա փաշայի ապարանքը գնաց ի Նշան Թաշ և տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

* * *

Յունաց Ամեն. Ս. Պատրիարքն այսօր Ազգ. Պատրիարքարան պիտի գայ ի փոխադարձ այցելութիւն։

Այս առթիւ երէկ հրաւէր ուղղըւեցաւ եպիսկոպոսաց, վարդապետաց և Քաղաքական ժողովոյ անդամոց ոմանց՝ Պատրիարքարան գտնուիլ արժանավայել պատուովք ընդունելու համար Ամեն. Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքը։

Վսեմ. Օհան էֆէնտի Պաղտատլեանի նոր պաշտօնը, զոր հրատարակեցինք երէկ մեր Պաշտօնական բաժնին մէջ, ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառած է իւր բազմաթիւ համակրողաց։ Ն. Վսեմութիւն՝ Տէրութեան անձնուէր, փորձառու և խոհական պաշտօնէից մին լինելով, յուսալի եմք թէ զինքն աւելի բարձր պաշտօններու վրայ տեսնելու բերկրութիւնն ալ կ'ունենանք։

* * *

Վիեննայէ մեզ կը ծանուցանեն Օտապաշեան Օհան էֆ.ի մահը։ Հանգուցեալը 40 տարիէ հետէ ի Վիեննա հաստատեալ, երիցագոյն անդամն էր Աւստրիոյ մայրաքաղաքին հայ գաղթականութեան, որուն իւր բարեսիրութեամբ և գործունէութեամբ, յոյժ օգտակար եղած էր։ Իւր առեւտրական յաջողութեամբ պատիւ բերած էր հայ վաճառականութեան, և տնտեսական բուռն մրցման այդ կեդրոնին մէջ գիտցած էր անաղարտ պահել իւր վաճառականական համբաւը և օգտակար եղած էր շատ մը հայ վաճառականաց։

* * *

Աւասիկ պատճէնն այն նամակին զոր Կ. Պոլսոյ Յունաց նախկին Պատրիարք Ամեն. Տ. Յովակիմ ուղղած է Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան։

Ազնուաշուք Տ. Բ. Նեմցէ, Անդամ պատուարժան Հայ Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան․

Մեծ հաճութեամբ ընկալայ Ձեր նոյեմբեր 14 թուականաւ պատուական նամակն, ուրով յիշատակած էիք մեր չնչին և անարժէք նուէրը, զոր Ձեր Ազնուութեան ղրկած էի, այն Ընկերութեան համար՝ որոյ արժանաւոր անդամն էք, և որոյ նպատակն է կարի հաճոյական, զի սատար կը կանգնի իգական սեռի հայկական վարժարանին որ յՕրթագիւղ։ Հաճութեամբ սրտի կը պատասխանեմ Ձեր Ազնուութեան և իմ անկեղծ շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ Ձեր գրուածոյ համար, զոր կ'ընդունիմ հայրական գորովանօք, թէև իմ նուէրս արժանի չէր նոյն իսկ յիշատակութեան, թո՛ղ թէ ա՛յնչափ ջերմ շնորհակալութեան․ կը մաղթեմ ջերմագոյնս որ Ձեր այս հանրօգուտ ձեռնարկն, ինչպէս այն ամեն ձեռնարկութիւնք որոց նպատակն օգտակար է, յառաջադիմէ և արդիւնաւորի, ընծայելով Ձեր պատուական ազգին ընտիր ընտիր պտուղներ։

Որով մաղթէ Ձեզ առողջութիւն և այլ ամենայն բարօրութիւն, է միշտ Ձեր Ազնուութեան

Աղօթարար առ Աստուած
Կ. Պոլսոյ Նախկին ՅՈՎԱԿԻՄ
Պոյաճիգիւղ 16 Նոյ. 1888

ԿԻՐԱԿԻ ԱՒՈՒՐ ՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի աւուր հացկերոյթին նկարագրութեան մէջ, ի շարս ներկայից, մոռցուած է Վսեմ. Բարսեղ էֆէնտի Հալաճեանի անունը։

Կիւլպէնկեան Գալուստ էֆէնտիի անունը սխալմամբ Հրանտ գրուած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Պետական Խորհրդոյ Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտներէն Նազըմ պէյ։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրըւեցաւ Ն. Զօրաբանակին սպայակոյտի առաջին ճիւղին քարտուղար Ազիզ պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդականաց սենեկի քարտուղարներէն Պօղոս էֆէնտիի և Պէյրութի գաւառական լրագրոյն արտօնատէր Մէհմէտ Բէշիր էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Տիգրանակերտի իտարէի ժողովոյ անդամներէն Ճէրճիսզատէ Ապտիւլգատէր փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Հալէպի Հայ Հռոմէականաց առաջնորդ Գրիգորիոս Գերապայծառի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Արտաքին գործոց Նախարարութեան թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարներէն Ակեաս պէյի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոս երէկ կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստանալով Բ. Դուռը վերադարձաւ։

—Կրթական Նախարար Վսեմ. Միւնիֆ փաշա, Ելմտական առժամեայ Նախարար Վսեմ. Ցաւրը փաշա և ոստիկանութեան Նախարար Քեամիլ պէյ երէկ կայս. պալատ գնացին և Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստանալով իրենց պաշտօնատեղիները վերադարձան։

ՖԷՐԻԴ ՐԻԶԱ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանի անձնական սպայակոյտէն Ֆէրիտ Րիզա փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած լինելով երէկ կայս. պալատ գնաց և շնորհակալութիւն յայտնեց իւր հիւանդութեան միջոցին Վեհ. Սուլթանի կողմէ ցոյց տրուած հոգածութեան համար։

Պ. ՋԱԲԲԱ

Վեհ. Սուլթանին արտօնութեամբ, Պ. Ջաբբա իւր եղբօրորդւոյն հետ երէկ այցելեց Թոփգափուի պալատն և կայս. գանձարանը․ Պ. Ջաբբաի կ'ընկերանար կայս. թիկնապահ մը։

Պ. Ջաբբա երէկ Պուլըրէյ ուղեւորեցաւ Վառնայի շոգենաւով։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա և խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշա երէկ պահ մը խորհրդակցեցան ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ։

—Քաղաքապետ Մազհար փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և Մեծ-Եպարքոսին ներկայանալով Ն. Բարձրութեան մէկ քանի հրամաններն ստացաւ։

—Անգլիական, ռուսական, ֆրանսական, սպանիական, հելլենական և պարսկական դեսպանատանց առաջին թարգմանք երէկ Բ. Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

—Աւստրիական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. տը Գալ երէկ իրիկուն ժամ 11ին Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Զմիւռնիայէն կը գրեն թէ Այտընի երկաթուղեաց ընկերութիւնը խնդրեր է Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութենէն որ մասնագիտաց Յանձնաժողով մը ղրկուի քննելու համար այն աշխատութիւններն որք կատարուած են Սարայքէօյի գիծը միացնելու համար Խոնազ Ալի, Աք Խան, Պօճալը և Շամլը գծերուն որպէս զի, ըստ յանձնառութեանց տետրակի տրամադրութեան, շահագործման սկսին։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՔ

Մայրաքաղաքիս աղքատաց փայտ և ածուխ բաշխուելու համար եղած նուիրատուութեանց գումարն, որ ցարդ 174,194 ղրուշ եղած էր, 219,064 ղրուշի հասած է վերջին նուէրներով որք եղած են այլ և այլ բարձրաստիճան անձանց կողմէ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Հելլենական կառավարութիւնն հետեւեալ պատուանշաններն ևս նուիրած է.

Ս. Փրկչէ պատուանշանին երկրորդ աստիճանը՝ Խարիճիյէի արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյի և կայս. թիկնապահ հազարապետ Շէֆիք պէյի։

Նոյն պատուանշանի երրորդ աստիճանը՝ կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան հաշուակալ Իպրահիմ էֆէնտիի, Թէրսանէի Շէրէֆ շոգենաւակին նաւապետ Նուրի էֆէնտիի, ծովային սպայ Մէհմէտ Խայրի էֆէնտիի և կայս. պալատան յիմնապետաց ոմանց։

ԱՐԻՖԻ ՓԱՇԱ

Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա անձնական տկարութեան պատճառաւ երէկ իւր պաշտօնատեղին չգնաց։

ԱՐԳԻԼԵԱԼ ԼՐԱԳԻՐՔ

Ի Փարիզ հրատարակեալ [illegible] անունն տետրակին ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Դատական բարենորոգմանց յանձնաժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Լէպիպ էֆէնտիի և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ։

ԱՌԵՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Ի ՓԻԼԻՊԷ

Փիլիպէէն դեկտ. 3 (Ն. Տ) թուականաւ կը գրեն.

Նախընթաց իրիկուն Թաթար-Բազարճըգի ոստիկանութիւնն հեռագիր մը կ'ըստանար ծանուցանող թէ երիտասարդ ֆրանսուհի մը, Ֆ․․․ անուն, որ Բարիզէն եկող կառախմբին մէջ կը հետեւէր իւր տէրերուն՝ Պ. և Տիկին Լայնէձի, յանկարծ աներեւոյթ եղած էր Թաթար-Բազարճըգի կայարանէն։ Կառախմբին պաշտօնեայն տեսած էր որ Բարիզցի սենեկապանուհին, 18 ամեայ գեղեցիկ աղջիկ մը, խօսակցիլ սկսած էր բարձրահասակ և խարտեաշ երիտասարդ պուլկարի մը հետ։

Այդ աղջիկը մեկնեցաւ իւր տիրուհւոյն երկու գլխարկները տանելով։ Յուսալի է որ երիտասարդ բարիզուհին, չախորժելով երկրէ մը որ շատ տկար կերպիւ կը յիշեցունէ իրեն պուլվարները, և իւր զղջման մէջ քաջալերուելով Թաթար-Բազարճըգի ոստիկանութենէն, զղջահար պիտի վերադառնայ իւր տէրոջ քով։

ՏԻԿԻՆ ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՌ

Տիկին Սառա Պէռնառ այս առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ [illegible] շոգենաւով։ Իւր խումբը կը բաղկանայ 18 այրէ և 14 կինէ։

Այս գիշեր պիտի տայ իւր առաջին ներկայացումն ի Նոր Թատրոն Ֆրանսական Բերայի․ Ներկայացուելիք խաղըն է, ինչպէս յայտնի է,

ԳԱՄԻԼԻԱԶԱՐԴ ՏԻԿԻՆ
(LA DAME AUX CAMELIAS)

Ներկայացումը պիտի սկսի ժամ 8½ին (Ը. Ե.), տաճկական ժամ 4ին։

* * *

Ֆէրիդ Ֆոն Տէր Կոլց փաշայի հսկողութեամբ պատրաստուած զինուորական նոր քարտէսներու շինութիւնն աւարտած է։ Այս քարտէսի մէջ մանրամասնօրէն նշանակուած են օսմ. զօրաբանակներու և այլ զինուորական վայրեր։

Նոյնպէս զինուորական կարգապահութեան նոր կանոնագիրն ևս պատրաստուած լինելով ի մօտոյ պիտի տպագրուի։

— Ինչպէս միւս զօրաբանակներու մէջ եղած էր, Դ. զօրաբանակի մէջ ևս հրաբացանաձգութեան փորձեր պիտի կատարուին։

— Ոստիկանութիւնն երէկ հինգ չարագործներ աքսորեց հեռաւոր վայրեր։

— Քաղաքապետութեան հրամանաւ Պէօյիւքտէրէի Պէնտերը տանող ճամբաները պիտի նորոգուին։

— Սէխէւլ լրագրոյ նոյեմբ. 28ի թիւը օսմ. Նամակատան մէջ գրաւուեր է։

— Բուլէքրէշի [illegible] լրագրոյ արտօնատէր Պ. Հանճէ, որ մէկ քանի շաբաթէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ Վիեննա ուղեւորեցաւ Սիրքէճիի կառախումբով։

—[illegible] շոգենաւն երէկ առաւօտ Թէրսանէէ բաժնուած պահուն Ուն Գափանի կամուրջին զարկաւ եւ բաւական վնաս պատճառեց, այնպէս որ անցուդարձը դադրեցաւ նոյն օրը, սակայն նորոգութիւնք կատարուելով անցուդարձն վերստին սկսաւ։

—Նախընթաց գիշեր, ի Գատըգիւղ, Հագարեան Կարապետ էֆէնտիի տունը գողեր մտնելով, 120 ոսկւոյ արժողութեամբ թանկագին նիւթեր յափշտակեր են։

ԹՐԱՄՎԷՑԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Հասոյթ [illegible] դրամով

1888 Օգոստոս 1էն մինչեւ Նոյեմբեր 30

	Օրական	Ամսական
Պէշիկթաշի գիծ	5,529.86	165,895.75
Աքսէրայի »	4,696.33	140,890.—
Շիշլիի »	5,188.37	155,651.25

Կ. Պոլիս, 4 Դեկտ. 1888

1290

Ընդհ. Տնօրէն
Ա. ԹՐԻԻԼԷ

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Ընդհանուր ժողով բաժնետիրաց

Կազմական կանոնագրի 27րդ յօդուածին համաձայն, Օսմանեան Կայսրութեան Ծխախոտի շահակցական Ռէժիի բաժնետէրք ի սովորական Ընդհանուր Ժողով հրաւիրեալ են 1888 դեկտեմբեր 14/26ին, չորեքշաբթի, միջօրէի ժամ մէկ ու կէսին, ի կեդրոնատեղին Վարչութեան, Կ. Պոլիս, Թիճարէթ խան (Ղալաթիա), լսելու համար Վարչական Խորհրդոյ տեղեկագրին ընթերցումն և վաւերացնելու, եթէ հարկ կայ, 1888 մարտ 12 ին (փետրուար 29, Հ. Տ.) փակուած տարեշրջանին հաշիւները։

Ընդհանուր Ժողովոյն ներկայ գտնուելու իրաւունք ունին այն բոլոր բաժնետէրք որք տէր են առ նուազն երեսուն բաժնեթղթի, զոր այս նպատակաւ յանձնելու են առաւելն մինչեւ դեկտեմբեր 16 (4 դեկտեմբեր, Հ. Տ.),

Ի Կ. Պոլիս, կեդրոնատեղին.
Ի Պերլին, առ Պ. Ս. Պլայխրէօտըր, սեղանաւոր (Պէհրէնշդրասէ),
Ի Լոնտոն, Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղին, 26, Թրոկմորդըն ըՍդրիդ.
Ի Բարիզ, Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղին, 7, Մէյէրպէր փողոց.
Ի Վիէննա, Գրէտի Անշդալտ (Կայսերական և Արքայական աւստրիական վարկի ընկերութիւն վաճառականութեան և ճարտարարուեստից համար.)

Իւրաքանչիւր բաժնետիրոջ պիտի տրուի ստացագիր մը, որով պիտի կրնայ մտնել Ընդհանուր Ժողովոյն մէջ։

Որոշմունք պիտի տրուին ներկայ անդամոց ձայներուն մեծամասնութեամբ։

Իւրաքանչիւրն այնչափ ձայն ունի որչափ անգամ երեսուն բաժնեթուղթ ունի, առանց սակայն տասն ձայնէ աւելի ունենալու յանուն իրեն, ոչ ալ քան ձայնէ աւելի, թէ՛ իւր անուամբ եւ թէ՛ իւր ներկայացուցիչ։ 1—3

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Նիւ-Եորք, 3 դեկտեմբեր

Գլիվլէնտ Նախագահին առ Խորհրդարան ուղղած բացման ճառը կը պնդէ մաքսային սակագնոյ վերաքննութեան հարկին վրայ. կը հաստատէ թէ Միացեալ Նահանգաց յարաբերութիւնք բարեկամական են բոլոր տէրութեանց հետ։

Պէլկրատ, 4 դեկտեմբեր

Պ. Միլան Քրիստիչ սերպիական դեսպան անուանեցաւ ի Պէլկրատ (?)։

Բարիզ, 4 դեկտեմբեր

Չէթինեէի ֆրանսական դեսպան Պ. Բայլլիմոնիոյ Պէլկրատի դեսպան անուանեցաւ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 23 Նոյեմբեր

Դահեկան

Օսմանեան Պօնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ) Սէրի		16 14
Զօրաւոր գոցուելէն վերջը	»	16 14
Առաւօտուն բացուեցաւ	» Գ. Կ.	16 17
Կէս օրին	» »	16 17

ԽՈՒԹՈՒՊԱՃԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		38 38
Այս առաւօտ	Գ. Կ.	39
Կէս օր	»	39

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն	Ա. Սէրի	Գ. Կ.	25 10
»	Բ. »	»	15 25
»	Գ. »	»	16 15

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻ

Սուբէյտէ ժէնէրալ	Անգլ. Լ. Ր.		4 18
Պըսաք ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 18
Պանք տը Պօնս	»	»	7 6
Քօս. Շահմ է վալեբր	»	»	4 30
Թրամուէյ	»	»	45½
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.		47
Բաժնեթուղթ Լաւրիոմի	»		120

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 4 Դեկտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քոնսոլիտէ	96 7/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 7/8
» » » գոցուեցաւ	14 7/8
» » » Ա.	25 1/4
» » » Բ.	15 1/4
» » » Գ.	14 3/4
Օթօման 1871	81 1/4
փոխառութիւն 1877	93 1/4
Պանք Օթօման	10 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873	98 1/2
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	81
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	100 1/4
Ցայրա Սանիէ	77 1/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Պօլիկա)	100 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 586

Վիէննա, 4 Դեկտեմբեր ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	122 20
Օսմանեան երկաթուղի	21 80

Բարիզ, 4 Դեկտեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	104 20
» » 3 %	83 20
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 02 1/2
» » » գոցուեցաւ	15 05
» » » Բ.	15
» » » Գ.	14 85
Օսմանեան երկաթուղի	46 25
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	524 77 1/2
Գրէտի Լիոնէ	610
» Ֆոնսիէ	1365
Բաժնեկամն Լինիի	1286 25
Սուէզի ջրանցք	2210
Ռուսական 5 % 1877 ի	104
Իտալական Ռանթ	96 97 1/2
Սպանիական (արտաքին)	72
Եգիպտական միացեալ .... գ. ք.	411 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	415
Հելլենական 5 %	426 25
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 31

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 4 Դեկտ. ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 1/2 %	83 27 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ	15 15
Եգիպտական	413 75

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 22 Նոյ.

Արեւելքի 17 Նոյեմբեր, շաբաթ աւուր ազգային տեսութեան մէջ Գուրտեան Կարապետ աղայի կտակի խնդրոյն համար իբր թէ Պոլսոյ Հուգուգի երկրորդ դատարանէն Պատրիարքարանի աննպաստ վճիռ մը տրուած լինելը կարդացի։

Ցիշեալ Կարապետ աղային Ազգ. Պատրիարքարանի դէմ յարուցած գոյն զգոյն և խիստ հետաքրքրական դատերուն նկարագրութիւնը սոյն դատին վերջ գտնալէն յետոյ հրատարակութիւն տալ խոստանալով, հասարակաց տարակուսանաց և ինչ ինչ կարծեաց տեղի չտալու համար, առ այժմ միայն հարկ կը համարիմ այդ անբստոյգ թիւրիմաց կէտը ճշդել։

Կարապետ աղա Գուրտեան բարի այլ սակայն խիստ պարզամիտ անձ մը լինելով և իրեն առաջնորդ եղող մի քանի բախտախնդիր անձանց խրատուց և դրդմանց անսալով, ասկից առաջ քանիցս Ազգ. Պատրիարքարանի դէմ դատեր յարուցած և մերժուած էր. վերջին ատեններս կտակի մը ջնջման համար տուած բողոքագրերուն միայն ձեւակերպութեանց մասին դատավարութիւն եղած էր. դատարանն՝ ըստ օրինի ընդհանուր դատախազի կարծիքն ստանալէ յետոյ՝ այս տեսակ դատերու քննութիւնն իւր ձեռնհասութենէն դուրս նկատելով խնդիրը Շէրիի դատարանին յանձնել որոշեց։

Ահա այս է վերջին դատավարութեան արդիւնքն որով կը հասկցուի թէ ո՛չ կտակագիրը ջնջուած է և ոչ վաւերացման համար Շէրիի դատարանին յանձնուած է, և ոչ ալ խնդրոյն Պատրիարքարանի իրաւասութեան վերաբերեալ ըլլալն իսկ կռուանէ պահանջուած է. աւելորդ է ըսել թէ այս մասին Ձեզ տրուած տեղեկութիւնք բստութենէ զուրկ են։

Արդէն օրինաց տեղեակ եղող անհատ մի կրնայ մակաբերել թէ անձեռնհաս դատարան մը խնդիրը քըննելով վաւերացումն ուրիշ դատարանի մը յանձնել ըստ օրինի անկարելի է. հետեւաբար այդ լրոյն որ աստիճան սխալ լինելը դիւրաւ կը հասկցուի։

Միանգամայն կուգամ յայտնել թէ յիշեալ անձին կտակը՝ վերջին դատէն առաջ խիստ տարբեր գոյն մը առած լինելով ի նպաստ Գուրտեանի վճիռ մը տրուելն ըստ օրինի անյուսալի կը տեսնեմ։

ԱՒԵՏԻՍ Կ. ԵՕՐՏԱՄԵԱՆ
22 Նոյեմբեր 1888
Ի Պոլիս

Ս. ԽԱՉ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՍԿԻՒՏԱՐԻ

Հոգաբարձութիւնս ուրախութեամբ կը փութայ յայտարարել թէ յաջողած է կազմել ընտիր խնամակալութիւն մը յանձինս Ազնուական Տիկնանց՝ Աննի՛ Գ. Էսաեան, Աննիկ Թ. Համամճեան, Վարիկ Գ. Ազըճեան և Օրիորդին Սաթինիկ Ս. Պէյլիկճեան, որք բարեհաճած են ստանձնել աղջկանց վարժարանի հոգն ու խնամքն։

Սոյն խնամակալութեան Պատ. Տիկնանց ու Օրիորդին անձնական արժանիք և փոյթեռանդութիւն գրաւական մ՚են արդէն Հոգաբարձութեանս և Թաղեցւոց ակնկալած յաջողութեան և արդեանց։

Մաղթելով նոցա կար և զօրութիւն
Մնամք յարգանօք

Ատենադպիր
Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Ատենապետ
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ

ՆԱՄԱԿ ԿԷՏԻՒՔ ՓԱՇԱՅԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՐԴՈՅՆ

Առ Պատուարժան Գործադիր Ժողով Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան.

Ամսոյս 14 ին Արեւելք ազգօգուտ լրագրոյ թիւ 1460 թուոյն մէջ Ձեր մի նամակը կարդացինք, որով կը պատասխանէք մեր թաղին մէջ աղջկանց մի վարժարան հաստատելու հրաւէրի մը, և առ այս իբր պայման կ՚առաջարկէք

1. Երեսուն աշակերտուհեաց թիւ մը,
2. Ցարմար մի բնակարան,

որոյ համար ալ տարեկան քառասուն օսմ. ոսկի վարձ տալ կը յօժարիք։

Եւ որովհետեւ ազգին օգտին համար պէտք եղած զոհողութիւնն ընելու պատրաստ ըլլալնիդ խոստացած էք, մենք ալ փոխադարձաբար կը յայտարարենք որ թաղ. սնտուկէն տարեկան մինչեւ յիսուն օսմ. ոսկի նուիրելով չենքին խնդիրն ինքնին լուծած կ՚ըլլանք, և Պատ. Թաղեցիք ևս կը փութան աշակերտուհեաց թիւն ըստ ուղարացնելով Ձեր բաղձանքը գոհացնել։

Հետեւաբար, այս մասին անմիջական բանակցութեան սպասելով,
Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ք. Ատենադպիր
Խ. Ա. ՄԱՆԵԱՍԵԱՆ

Ատենապետ
Գ. Մ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ

22 Նոյեմ. 1888
Կէտիք-փաշա

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Բեռա, 20 Նոյեմբեր

Նոր Թատրոնի երեկոյթներն, այս տարի, եզական հրապոյր մը կ՚ընծայեն բազմաց։ Այն թատերաբեմն՝ որուն վրայ Ազամեան իւր համակրելի ստուերը թողած է գոգցես, իւր մելամաղձիկ ներկայացմանց դեռ տաք յիշատակին հետ, այն թատերասրահն՝ ուր կը սաւառնի արդէն մեծ դերասանուհւոյն մեծ անունը, որ համբաւոյն թեւոք մահն առած՝ վաղուց կանխած է զՍառա Պեռնառ ի բարձունս Բերայի, և Ֆրանսայի հեռաւոր անկիւններէն եկող խմբուող երգողաց ու երգչուհեաց խումբն որ այդ կրկնակսէս յարգելի արուեստագիտական յարկին մէջ օթեւանած, կսկիծ զուարթ ժամեր անցունել տալ հանդիսատեսներուն, չեն գիտեր որպիսի՝ հաճոյական խառնուրդ մը կը կազմեն և որպիսի՝ խորհրդաւոր բան մը կ՚ազդեն։ Հանդիսատեսներն ալ խառնուրդ մ՚են ազգութեանց և ճաշակներու. ո՛չ այն զուտ հայկական տարրը կայ որ դեռ չաքած մ՚առաջ պատկառոտութեամբ մը կ՚ունկնդրէր երիտասարդ դերասանին՝ Օթէլլօի, Քօրատոի, և Քինի բարձր դերերուն մէջ, ո՛չ այն շատ բարձր դասն, գիրքով և կարողութեամբ բարձր, որ գուցէ վաղը գիշեր պիտի գրաւէ սրահն ոլջոյն, ծափահարելու համար դերասանուհեաց թագուհին Մառկարիդա Կօթիէի դերին մէջ. այլ հանդիսատեսներ ամեն դասակարգի, ամեն ճաշակի, ամեն ազգի. անոնք, որք նշանաւոր օրերէ վերջ ալ, առաջ ալ, կը գրաւեն թատրոնն ամեն երեկոյ և տեսակ մը մտերմական համախմբում կը կազմեն իրենց ընտանի աթոռներուն վրայ կամ օթեակներուն մէջ. և ասոնց միացէ՛ք նուագախումբն, վարժ, աշխոյժ, քաղցրալուր. հարիւրորդ անգամն նուագելով մի և նոյն օպերէտի կտորն, առաջին անգամուան նման եռանդեամբ ու գգուանօք. փայլուն արդուզարդեր օթեակներուն մէջ, ակնոցներ ու դիտակներ յաջ և յահեակ յառեալ. ընդհանուր հետաքրքրութիւն մը, ընդհանուր ուշադրութիւն մը. և միջնարարներու միջոցին, ծխարանի սրահին մէջ, եռանդուն քննադատութիւններ, գնահատումներ կամ անխօս հաւանութիւններ, ամենն ալ Պ. Գլօտիւսի նորեկած խումբն ունենալով իւր առարկայ. ահա՛ ինչ որ գտանք չաքած գիշեր — և ինչ որ պիտի գտնենք ամբողջ եղանակին մէջ — ի Նոր Թատրոն, բեմը սրահէն անջատող գծէն ասդին։ Իսկ անդին . . . քիչ մը ուշ դիտելու իրաւունք ունինք, քանի որ եւրոպական ժամ 9ին, այսինքն ճիշդ [illegible] կէսին, մեր ժամով կը բացուի վարագոյրն առաջին արարուածին վրայ։

Տնօրէնութիւնը յիշելու էր թէ քիչ մը ուշ է, մանաւանդ մտածելով թէ կարգ մը ընտանիքներ և կարգ մը անձեր կան, որք իբր էֆէնտիի պահանջմանց մին կը նկատեն, առաջին արարուածի կէսին միջոցներն միայն — այս հաշուով ժամ 5ին — ընել իրենց մուտքն ի թատերասրահ, նոյն իսկ եթէ մրափել սկսին իրենց տուներուն մէջ և կամ փողոցը թափառել հարկադրին։

Ուշամնացներուն բարեբաղդութենէն, խաղը նոր չէր. նոր խաղեր ունենալը հնութեանց կարգն անցած է արդէն Բերայոց համար. և աղէկն ալ այն չէ՞ միթէ, քանի որ տեսած մը չէ որ պիտի ներկայացուի, լաւագոյն է կրկնութիւնն այն սիրուն օպերէտներուն այց հեշտալուր, զուարթ կամ տրտմախառն եղանակները քանի՛ անգամ ալ որ լսէ մարդ, չ՚յագենար. որք սպաբէլու, ծիծաղելու կամ զգալու, արտասուելու հրապոյրներ ընծայեն և ծափահարութեանց ու կեցցէներու շնդրին մէջ կը մարին, յաջորդ չաբթուն, կամ յաջորդ ամարին վերսկսելու համար նոյն ոգեւորութեամբ։

Այս կարգէն էր Մինեոն, Ամպրուազ Թոմայի չքնաղ գործն, զոր իւր չքնաղ գրչով ընդարձակօրէն պատմած է արդէն մեծաբեղի տեղեկագրութիւն մը՝ 25րդ Թիւնաթռէն, այժմ 99րդի փոխարկուած, ժամանակին յառաջդիմական ոգւոյն հետեւողութեամբ։ Այդ գրիչն, որ բանաստեղծի գրիչ է միանգամայն, իւր սպարապոյ ժամերուն մէջ ի հայ վերածած էր նաև այդ երաժշտական հրաշակերտի գեղեցկագոյն երգերն. ուստի լրիվին կատարուած գործ մը կիսատ կերպիւ վերսկսելու փոխանակ, գին չենթարկելու համար, թատերասէր ընթերցողներու յիշողութեանը կ՚ապաւինինք, և կ՚անցնինք ներկայացման եղանակին։

Պ. Գլօտիւսի այս տարուան խումբը յաջող սկզբնաւորութիւն մը կ՚ունենայ. երկրորդ գիշերէն տեսնուեցաւ այս. Թարմ և ներդաշնակ ոյժերով կազմուած է. քաղցրութիւն՝ ձայնին մէջ, արուեստ՝ երգին մէջ և գեղեցկութիւն դէմքին վրայ. այս պայմանաց ըստ բաւականին համապատասխանող փոքրիկ աստղեր կը փայլին այժմէն Նոր Թատրոնի բեմին վրայ։ Օր. Իվանոֆ և Օր. Բէմիրս, միակ գլխաւոր երգչուհիները զորս լսեցինք ցարդ, պէտք չեն թողուր ժողովրդական քուէարկութեամբ իրենց բաղդը վճռելու, ինչպէս եղաւ անցեալ տարի տարաբաղդ դերասանուհւոյ մը համար — Թէեւ, եթէ ստոյգ է ինչ որ պատմեցին մեզ, չասէր պիտի նախանձին այդ տարաժամեթալ արուեստագիտուհւոյն վիճակին, վասն զի այդ օրիորդը Պոլսէն հեռանալէն յետոյ, կարեւոր հարստութիւն մը ժառանգած լինելով ի Բարիզ, հանգիստ կեանք մը կը վարէ այժմ, մոռնալով թատրոնն, և մանաւանդ արհամարհելով այն մի քանի հազար փրանքի գումարն որ տրուեցաւ իրեն իբր հատուցում վնասուց։ Բայց Օր. Իվանոֆ և Օր. Բէմիրս ալ կրնան գոհանալ այն առաւելութիւններով զորս բաղդը տուած է իրենց. առաջինը՝ գիրուկ, փոքրիկ, սիրուն օրիորդ մը, դեռ մատաղատի գեղեցիկ ձայն մը ունի, աւելի տխուր եղանակներու յարմարող քան զուարթ. Մինեոնի՝ այսինքն լքեալ, անտէրունջ աղջկան դերին մէջ շատ աւելի յաջող կերպիւ կը կատարէր անոր տխուր մասերը, շատ աւելի բնական կերպիւ կ՚արտայայտէր, շատ աւելի սրտաշարժ կերպիւ կը հեծեծէր, քան երբ հարկ էր զուարթ և եռանդ այդ կամ այն մասերուն մէջ. քիչ մ՚աւելի վարժութիւն դերերու, քիչ մ՚աւելի փոփոխութիւն խաղերու, և Օր. Իվանոֆ պիտի կարենայ անսերկիւղ ելլել ամենէն խոստացողներուն առջեւ իսկ։ Օր. Բէմիրս ալ, Ֆիլինի դերին մէջ, թէպէտ հակառակորդ մը պաշտպանուած դաժանութիւնը չկրցաւ ցոյց տալ իւր դէմքին վրայ — վասն զի ինչպէ՛ս յաղթել բնութեան որ իւր վարդագոյն շրթներն օժտած է անբաժանելի ժպիտով մը, որ իւր վառ աչերուն մէջ դրած է անշէջ կայծ մը անուշ զմայլանաց և սրտառ զոլացման — այլ սակայն գիտցաւ առանց տկարանալու անցնիլ եղանակաց բոլոր նրբութիւններէն, իւր ձայնը օրօրել, բարձրացնել կամ մեղմացընել, հեղինակին երազած գրեթէ բոլոր հրապոյրներն ընծայելով։ Երկու երգչուհիներն ալ խանդավառ ծափերու արժանացան, մանաւանդ առաջին արարուածին մէջ, Օր. Իվանոֆ,

«Կը ճանչնա՞ս զայն աշխարհ ուր ծաղկի նարնջին»

ծանօթ երգին վերջը զոր կարի յուզիչ կերպով երգեց։

Դերասաններէն Պ. Մանօէլ, որ առաջին անգամ կը ներկայանայր իբր Բ. Մէյնո, Լաէրթի դերին մէջ այնքան քիչ մասեր ունէր երգելու, որ գուցէ ուրիշ ներկայացման մը մէջ աւելի կատարեալ կերպիւ ցոյց տայ իւր երաժշտական ձիրքերն. Իսկ Պ. Բուրպուա (Ուիլհէլմ Մէյսդէր) որ արդէն երեւցած էր առաջին ներկայացման երեկոյին, լաւ գնահատում մը ստացաւ իբր երգիչ, և կ՚երեւի թէ իւր բոլոր ոյժը ձայնին ու եղանակներուն տուած լինելուն, դեռ ո՛չ այնքան մշակած է դերասանական ճիրքը. Նշմարեցինք նաեւ զՊ. Փափուճ (երիտասարդ հայ դերասան մը, Պ. Փափուճեան) որ տարիներէ ի վեր անբաժան է Պ. Գլօտիւսի կազմած թատերական խումբերէն. Մինեոնի մէջ կը կատարէր բաւական դժուարին դեր մը (Ժառնօ) և ցոյց տուաւ մեզ կայտառ ձայն մը որ չգիտեր յոգնիլ և կը հանի պահանջուած ամեն բարձրութեանց։ Յառաջիկային անշուշտ առիթ կ՚ունենանք աւելի մանրամասն կերպիւ խօսելու բոլոր այս երգողաց ու երգչուհեաց վրայ, որոնց պիտի միանան հետզհետէ նորանոր ոյժեր, նոր փայլ և նոր հրապոյր ընծայելու համար Պ. Գլօտիւսի խմբին որ, ինչ ալ ըսուի, վերջապէս ամեն տարի կը գոհացնէ արեւելեան քաղաքի մը մէջ ֆրանսերէն օպերա գոմիքներ ու օպերէդներ լսելու տենչագ եղող սակաւաթիւ թատերասիրաց ճաշակները։

23 Նոյեմբեր

Մինեոնէն յետոյ, յաջորդաբար ներկայացուեցան Լը Բէբէ է լը Մէն և Լը Մուսքէթէր ծանօթ օպերէթները, վերջինն երէկ գիշեր։ Հանդիսատեսներու բազմութիւնը վկայութիւն չըլլալէ զատ, բաւական քաջալերիչ է Պ. Գլօտիւսի համար։ Օրիորդք Իվանոֆ և Բէմիրս կը ծափահարուին միշտ, նոյնքան քննադատութեանց առարկայ ըլլալով հանդերձ սրահէն դուրս և մանաւանդ մէջ։ Ֆրանսերէն լրագիրները երկար էջեր կը նուիրեն ֆրանսական խումբին առաջին ներկայացմանց. այլ մանաւանդ իրենց թատերական քրոնիկներու ընտրելագոյն կտորները կը վերապահեն Սառա Պեռնառի. Աշխարհահռչակ դերասանուհին պիտի գայ . . . կուգայ . . . եկաւ. ահա՛ ընդհանուր չշուկը որ լրագրութենէն կ՚անցնի հանրային խօսակցութեան. և ամեն բերնէ կը լսուի Տիկին Սառայի անունը. որուն դիւցաւին է նա արուեստագիտական աշխարհին մէջ, Բերայի մէջ, և ամենուրեք ի Պոլիս ուր որ հասած է նորա համբաւոյն արձագանքը. Դեռ երէկ Պոլսոյ մէկ անկիւնէն ֆրանսերէն ոտանաւոր մը կը ձօնէին նմա և գուցէ այս պահուս իսկ քանի՛ քանի՛ գրիչներ կը սրուին և քանի՛ քանի՛ քերթողք կը պատրաստեն արձակներ և ոտանաւորներ արտադրելու. չարժեւոր մեծ է ո՛չ եթէ սոսկ գրական աշխարհին մէջ, այլ եւ աշխարհաց գեղեցկագոյններն, կանանց դասուն մէջ. Վեհաշուք տիկիններ և նազելաշուք օրիորդք իրենց արդուզարդուց գեղեցկագոյնը կը պատրաստեն երթալու համար այս գիշերուան ներկայացման որ հմայիչ բան մը լինել կը խոստանայ. Հմայի՛չ, այո՛, որքան չէ կարող լինել ո՛չ մէկ պարահանդէս, ո՛չ մէկ երեկոյթ, ո՛չ մէկ տեսարան. Համայն Բարիզը այնքա՞ն տարիներ թունդ հանող, այն դժուարահաճ, այն եսասէր բարիզցիէն փառաց պսակներ խլող արուեստագիտուհին է որ, աշխարհի շրջանն ընելէ և թատերաբեմն վրայէն զաշխարհ յուզելէ, զերգեցիկ, լացուցելէ յետոյ, վերջապէս մեր գեղածիծաղ ափերն ալ կուգայ այցելել և առաջին երեկոյթէն խլել նաեւ մեր արտասուքն Գամէլիազարդ Տիկնոջ ներկայացմամբ մը, անունը միայն սարսուռ կ՚ազդէ այժմէն։

1877ին, կը գրէ Թատերական քրոնիկագիր մը Բերայի Թերթի մը մէջ, անցեալ յիշատակներ որոնելով մեծանուն դերասանուհւոյն այցելութեան առթիւ, Գոմէտի Ֆրանսէզը կը վերսկսէր Էռնանին որ հարիւր ներկայացում ունեցաւ։ Առաջին երեկոյթէն յետոյ, Վիգդոր Հիւկօ՝ որ, բարեբաստիկ և գորովալից, ներկայ կը գտնուէր այնմ, սա տողերը կ՚ուղղէր առ Տիկին Սառա Պեռնառ.

«Տիկի՛ն,

«Մեծ և սիրալի եղաք. յուզեցիք զիս, զիս՝ ծերունի մարտիկս, և պահ մը, երբ հասարակութիւնն, խանդաղատեալ և հըմայեալ ի ձէնջ, կը ծափահարէր, արտասուեցի։ Այդ արտասուքը զոր հոսեցնել տուիք, ձերն է. — ձեր ոտքը կը դնեմ զայն։»

(Վիգդոր Հիւկօ իւր նամակին հետ ձօն աղամանդ մը կը ղրկէր առ Սառա Պեռնառ)

Անմահ քերթողին աչքերէն արտասուք խլող այդ մեծ դերասանուհին է զոր թէեւ քիչ մը ուշ, պիտի երթանք հուսկ ուրեմն տեսնել այս գիշեր ի Նոր Թատրոն։ Եւ հազուագիւտ բաղդ մ՚է այս անոնց համար որք կարող եղան Բարիզ այցելելու, Բարիզի սքանչելեաց մէկն իրենց աչքէ փախցուած կը գտնեն։ Պարզապէս հրաշք մը։

Տ. Ա.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1889
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
(Առամեան)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ
Ցառաջիկայ տարուան ընդարձակ օրացոյցը՝ բացի պարզ օրացոյցէ՝ ճոխացած է խիստ կարեւոր եւ օգտաշատ տեղեկութեամբ։
Գինն է 3 Ղրուշ

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով. կեդրոնատեղին է Պաղտատլեան գրատուն Ցակոբեան Խան Կ. Պոլիս. 2241

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԳՐԱՏԱՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՌԻՔԱՐԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ
ԿԱՄ
ՈՒՂԵՑՈՅՑ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ֆրանսերէնէ ի Հայ
Գին 12 ղրուշ

ԷՔՕ ՏԸ ՊԱՐԻ անուն հանրածանօթ գրուածոյթեան ընագիրն է աս, որուն կցուած է 200 մեծադիր երեսներէ բաղկացեալ և գունաւոր թղթի վրայ տպեալ ընդարձակ բառարան մը, որ ոչ միայն բնագրին հազարաւոր բառերն, ոճերը, նրբիմաստ ու սյլազան առումները կը պարունակէ, այլ եւ գործոյն հազարաւոր գործածական բառեր, ոճեր, տռամներ, յատկաբանութիւններ, և Ֆրանսացւոց յատուկ ընտանեկան և առեւտրական խօսակցութեանց քաղաքավարական ձեւերը, թուով իբր 12—15,000։

Թէ՛ խօսակցութեան և թէ՛ թարգմանութեան վարժուելու համար մէկ հատիկ ուղեցոյց մ՚է սոյն գործն, որոյ վրայ կը հրաւիրուի դպրոցական մարմնոց ուշադրութիւնը։

Կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով, և մասնաւորապէս այնտեղ գրատան տնօրէն Բ. Մ. Պօղոսեանի գրատունը, Չագմագճըլար եօգուշ, Թիւ 56։
2242 1—3

ՏՈՔԹՕՐ ՀԻՎԱՆԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ կ՚ընդունի հիւանդներ ամեն առաւօտ մինչեւ ժամը 7 Բերա Եէնի-Չարշը Պօստան Պաշը փողոց Թիւ 82։

Կը դարմանէ մասնաւորապէս Ջղային և կուրծքի հիւանդութիւններ, աչքի ցաւեր և վիրաբուժական դարմանի կարօտ ախտեր։

Հինգշաբթի օրերը աղքատ հիւանդները ձրիապէս կը դարմանէ։ 2201 2—3

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՀԻՒԹ
LIEBIG
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Ի ՖՐԷՅ-ԲԷՆՏՈՍ

Որ 1867էն ի վեր արժանացած է Միջազգային ամեն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձրագոյն վարձատրութեանց։ Մեծ դիւրութիւն և խնայողութիւն Վայրկենական պատրաստութիւն արգանակի, և ապուրի, համեմի, բանջարեղինաց համը բարեխառնելու գերընտիր միջոց։

Հիւանդաց և ապաքինելոց համար կազդուրիչ դեղ։

Պահանջել այս ստորագրութիւնը Liebig կապոյտ մելանով։ 2141

Մեծաքանակ կը ծախուի գործակատարաց քով, ՆԷՆՆԻ ԲՈԼԼԷ և ընկ. Կ. Պոլիս, Թիճարէթ խան, Թիւ 4։ Կը ծախուի նաև ուտելեաց վաճառատուններու, դեղավաճառաց, նպարավաճառներու քով և այլն։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑՔ ԹԷՅԻ
ԷՄ. ՊԱԼԱՊԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՈՒՂՂԱԿԻ ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ
Չինաստանէն, Հնդկաստանէն եւ Ճաբոնէն
12 — Պոլիս, Ճէլալ պէյ խան, — 12
Խօճա Էֆէնտիի փոճաառանոյ դիմաց
ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ—ԱՐՏԱԾՈՒՄՆ

Քանի տարիէ ի վեր Թէյի մեծաքանակ առեւտուր ընելով, դրամնիդով զրկելով զայն ի Ռուսիա և Պարսկաստան, բազմաթիւ անձանց խնդրանաց վրայ որոշեցինք քաղաքիս մէջ Թէյի կեդրոնական վաճառատուն մը հաստատել «մեծաքանակ» եւ «փոքրաքանակ» վաճառմանց համար։ Վաճառականք, դեղավաճառք, նպարավաճառք եւ ընտանիքներն, որք վերահաս ձմրան պատճառաւ իրենց պաշարը կը պատրաստեն, եւ անոնք որ կ՚ուզեն ոչ միայն լաւ, հապա նաեւ «աժան» թէյ ունենալ, կը հրաւիրուին այցելել «Թէյի մեծ մթերանոցներն» եւ գոհ պիտի մնան։ 2187

Տուփերուն վրայ պահանջել Էմ. Պալապանի եւ Ընկ. ստորագրութիւնն եւ Աքաղաղի պատկերն։

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ
ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՑՈՅՑ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ՇՂԹԱՆԵՐ ԵՒ ՆՈՐԱՁԵՒ ԱՊԱՐԱՆՋԱՆՆԵՐ
ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՈՍԿՒՈՅ
ԱՆՓՈՓՈԽԵԼԻ ԱՆՁԱՆԱՁԱՆԵԼԻ
Ապահովեալ 15 տարւոյ համար

Դիմել առ Սէլվաճեան Լֆէնտի, ի Մահմուտ-փաշա Թիւ 244. ուր կը գտնուի նաև 45 ղրուշի անհաւատալի գնով նիքէլ՝ ինչպէս նաեւ տարօրինակ աժան գներով ոսկի և արծաթ խիստ սիրուն ժամացոյցներ։
2266 12—1

ՏՈՔԹ. ԱՐԻՍՏԻՏԻ ՊԷՅ, ուսուցիչ կայս. բժշկական վարժարանին, կը ծանուցանէ թէ իւր բնակութիւնը Գազանճըլար փողոցէն փոխադրած է ի Բերա Եէնի Չարշը ճատտէսի Թիւ 48։
2234 5—10

ՏԷԼԼԱԼ ՎԷ ՍԸՄՍԱՐԼԱՐԱ ԻԼԱՆ

Մէրիյէթ ահքեամընա իրատէի Սէնիյէի հազրէթի Բատիշահի չէրէֆմիւթէալլիգ պույուրուլմուշ օլան տէլլալ վէ սըմսար նիզամնամէսինին թէտմիլի իճրայի ահքեամը զըմնընտա Թէսաւիրի լազըմէ իթթիխազ օլունմուշ օլտուղունտան, նիզամնամէի մէզքիւրուն իքինճի վէ իւչիւնճի վէ էտինճի մատտէլէրի ահքեամընա թէվֆիգան [illegible] Տէրսաատէթ Թիճարէթ օտասընա միւրաճաաթ [illegible] թէզքիրէլէրի իլան օլունուր։ 2245

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Վիէննա մալի ֆէս օն պէշ պին ատէտ պէհէրի ալթը պուչուք ղուրուշ։

Պէյազ քէչէ սախթիյանը իքի պիւզ ատէտ պէհէրի օն պէշ ղուրուշ։

Պէյազ Գարաճիսար քէչէսի պին պէշ եիւզ ատէտ պէհէրի եիրմի իքի ղուրուշ օթուզ փարա։

Բանթօլօնլըգ գուրշունի չուհա պին եիւզ մէթրօ պէհէրի քըրք պէշ ղուրուշ։

Բումէլի իմալի սիյահ եիւն ղայթան օթուզ պին մէթրօ պէհէրի սէքիզ փարա։

Նիզամիյէ էյլիալէ վէ սարրաֆխանէ անպարլարընտա միւպայաա օլունաճագ պալատէ մուրագգամ պէշ գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամալէրի իլէ թալիպլէրի էօշթէսինտէ օլուպ Թըշրինի սանինին եիրմի սէքիզինճի փազար էրթէսի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիյլէրի վիրիլէճէքլինտէն իթաասընա վէ եիրմի տօգուզընճը կիւնի եւմէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մաղամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 Թշրինի սանի 1888 2247
Նօ. 10 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Դափանը տագըմ տէյիրմէնի մալինտէն սաթըլաճագ եիւզ-եիւզ էլլի պին քիլօյա գատար ինճէ քէփէկին պէհէր քիլօսու սէքիզ ինգտէ պէշ փարայա միւզայէտէսի իւզէրինտէ օլուպ Թըշրինի սանինին եիրմի տօգուզինճի կիւնի գարարը վիրիլէճէքլինտէն վէ ճիւմա իրթէսի կիւնի եւմէ պէշ գաւլը գապուլ օլունաճաղընտան իչթիրայա թալիպ օլանլարըն մաղամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

21 Թշրինի սանի 1888 2246
Նօ. 9 2—3

AU CROISSANT | Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ
94, Եւրոպէք Գալըրըմ, Վոյվոտայի դիմաց, 94
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ
Արանց, երիտասարդաց եւ տղայոց համար

Օ Գրուասան վաճառատունը ծանօթ է իւր վայելուչ և հաստատուն հանդերձներով։
Օ Գրուասան վաճառատունը ծանօթ է իբր ամեն տեղէ աւելի աժան վաճառող։

Ամառնային եղանակ

Ամբողջ քօսթիւմ, կապոյտ, սեւ- շագանակագոյն կամ ֆանթէզի շէվիօթ, զուտ բուրդ, լաւ կարուածք, խնամօք կարուած	32 Ֆրանք
Պանտալոն և ժիլէ կամ Ռըտինկոտ և ժիլէ՝ Ռուպէի ֆասոնէ կամ գծաւոր, վերջին նորաձեւութիւն	38 Ֆրանք
Գծաւոր բանդալոն, հաստատութիւնն երաշխաւորեալ, վերջին նորելուկ	13 Ֆրանք
Բոնժուրի միօրինակ կամ գծաւոր, վայելուչ կարուածք, մեծ խնամքով կարուած	36 Ֆրանք

1506

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 1799

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ և ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Փռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ աւելի քան	»	4,000,000
Տարեկան հասոյթ » »	»	7,500,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹՆԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներու և բնակութեանց մէջ վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ փռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ փռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 փռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գափու, Եօուկխատիւ խան.

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ։ Եւրոպեան առաջնակարգ դրամատուներ ցոյց պիտի տրուին անոնց, որք Ընկերութեանցս վրայ տեղեկանալ կը փափաքին։ 2176

ՄԻ ԳՆԷՔ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ
ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն
Ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտըրըմ,
120
Քարաքէօյի աղբիւրին դէմ.
Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ
Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ՝ «Սինկէռ»ի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։

Վ. ՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
([illegible]) 1761

ԽԱՐԻՍԽ
ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԻՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1888 Սեպտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 608 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, Ֆր. 3,272,410
Բաժիններու գանձումն » 37,710
Վճարուած մահուանց տուրք » 142,502
—1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ Ֆր. 86,699,959·12
—Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարոց Ֆր. 408 448 921·35

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սայէրի, երկրորդ յարկ. 1820

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԸՐ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Ի ՊԱՅՔԸԼ ՀԱՆԸ
ՖԻՆ ԱՆՃԸԼԱՐ ԽՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓՈՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ,

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական ևն
ԱՑՑԵՏՈՄՍԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը Թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաև գրագրական ամեն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ գրիչ, տումարք, պայուսակ, գրապանակ ևն ևն։ 736

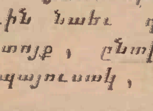

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրբուլէ և Միջերկրականի [illegible]
[illegible]

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
[illegible]	4200	Սֆինքս	3000
[illegible]	4000	Օսայրիս	30 0
[illegible]	4000	Նէֆթիս	300
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթթալ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
1391 31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվրբուլ

ROWLANDS' TOILET

ԵՋԱԿԱՆ ապրանքներ, որոց հանքային և վնասակար նիւթերէ զերծ լինելն ապացուցուած է

Rowlands'
Macassar Oil
աւագոյն դարմանն է հերաց աճման համար և հիանալի աճում մը կուտայ անոնց։

Rowlands'
Kalydor
մաքրիչ եւ մեղմիչ կաշի երեսի համար, կը ջնջէ ամեն տեսակ բիծերը, փշտիկները, եւ մորթը կակուղ ու փափուկ կ'ընէ։

Rowlauds' odontio, ակռայ մաքրելու համար. ակռաները կ'ազնուացնէ եւ կ'արգելու փտումը։ Ամեն լաւ դեղավաճառաց եւ հոտավաճառաց քով հարցուցէք Rowlands/ի ապրանքները, 20, Հաղդըն Կարտըն, Լոնտոն, եւ զգուշացէք աժանագին կեղծերէն որք վնասակար եւ ապարդիւն են։

Կ. Պոլսոյ մէջ գործակատարք են Պ. Պ. Քանզուք եղբարք, Բրիտանական դեղարան։
1507 22—26

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԻՌՈՒՄՊԷՐԿԻ
Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօռսէներ, օժիտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ' փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

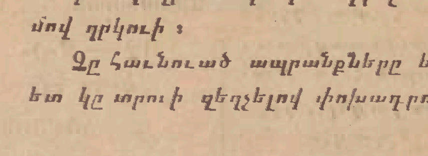

ՌՈՒՍԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԹԱՌԻՉՈՒԻ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
Ի ԲԵՏՐՍՊՈՒՐԿ

1860 Т.Р.А.Р.М. С.ПЕТЕРБУРГ.
ТОВАРИЩ. РОСС.АМЕРИКАНСК. РЕЗИН. МАНУФАКТ.
RUSSIAN-AMERICAN INDIA RUBBER Cº

Ծանուցանելոյ, Ներկայացուցիչ յիշեալ գործարանին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ տեսնելով այն յաջողութիւնը զոր ունեցաւ ձևս ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԹԱՌԻՉՈՒԻ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐՆ ունեցան իրենց վայելչութեան և հաստատութեան պատճառաւ, անոնց շատ մը կեղծերը շինուած են, եւ հետևաբար անոնք որք կ'ուզեն բուն ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐԷՆ գնել, պարտին ուշադրութիւն ընել գործարանի նշաններուն որք դրուած են մուճակներուն ներքևին վրայ։

Փոքրաքանակ կը ծախուի բոլոր կօշկավաճառաց քով Լ. Ճ. ՄԷՐՃԱՆՈՖ
Պահչէ-Գափու, Պոլիս,
Ներկայացուցիչ ընկերութեան՝ մեծաքանակ վաճառման համար։
20—25 2085

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ
Ա. ԼԷՍՔԻՒԼԱՐ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԵՐԻԶՆԵՐ
ԿԱՄ
ՓԱՅՏԻ ՄԱՆԱԾՈՅԷ ԿԱՊԵՐ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ
կառավարութենէն արտօնեալ Ֆրանսայի եւ օտար երկրաց մէջ
Յանձնարարեալ բոլոր բժիշկներէն

Այս կապերն յարմարագոյն դատուած են թէ' բժիշկներէն և թէ' զայնս գործածող կիներէն։

Այս նոր կապերուն առաւելութիւններն հետևեալներն են.

1. Ծծելու հզօր կարողութիւն, այնպէս որ մէկ կապ մը կը բաւէ այնտեղ ուր առաջ բազմաթիւ կապեր անհրաժեշտ էին։ (Փայտի մանածոյն իւր ծանրութեան 12 անգամը կը ծծէ։)

2. Փայտեայ մանածոյին մասնաւոր յատկութիւնն է հականեխութիւնը։

3. Կապը միշտ [illegible] է և [illegible]։

4. Հեղուկ տարրերը կարենալով ազատօրէն շոգիանալ, միշտ չոր կը մնան գործածութեան միջոցին։

5. Այս կապերը դիւրաւ կրնան դրուիլ և հանուիլ. կը բաւէ [illegible] գօտին անցունել կամ ժապաւէնով մը կապել երկու ծայրերէն։

6. Այս կապերուն ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՆ պատճառաւ կարելի է մէկդի նետել զայնս գործածութենէն յետոյ, որ ճերմակեղէնի մաքրութեան և խնայողութեան տեսակէտով շատ կարևոր է։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են Դեղարան Տէլլա Սուտա, Թոմփսոն Սըլավօյ, Ֆրանսուա Քանզուք, Բրիտանական դեղարան և Պ. Անաստասիատէս (Բերա), Ս. Պապադօբուլօ, Թիթոս և Աքէսթօրիտօս (Ղալաթիա), Տ. և Մ. Մէյէրի, Ժ. Արէլ (Պոլիս)։

Պ. Հ. Հարդմանի և Պիրլ[illegible]ի գործարանն ի Հայտէնհայմ՝ մասնաւորապէս կը յանձնարարուի բժշկաց և դեղագործաց՝ իւր վիրաբուժական զանազան կերպասներուն, բժիշկական այլ և այլ պատրաստութեանց համար, ինչպէս և վիրաբուժութեան և դեղագործութեան մէջ գործածեալ զանազան առարկայից պատճառաւ։

Այս բոլոր նիւթերը կը գտնուին վերոյիշեալ դեղատանց մէջ,

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործատարն է Ֆէլիքս Պէլէ. Ֆինտըգլեան խան, Պոլիս։ 1922 19—26

[illegible]

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷՆԻՑ
Ժ. ԱԼԷՔՍԵԱՆ
Մատակարար Օսմանեան Ծովային Նախարարութեան
(Պահչէ գափու Ճէլալ Պէյ խանի դէմ, թիւ 2)

Ըստ խնդրանաց արգոյ յաճախորդացս, այս անգամ մթերանոցիս մէջ ճիւղ մը հաստատած եմ լուսանկարաց վերաբերեալ ամեն պիտոյից համար։ Յաճախորդք խիստ գոհ պիտի մնան թէ' վաճառոց մաքրութեան եւ թէ գնոց չափաւորութեան մասին. վաճառատանս մէջ կը գտնուին Մոնքովէնի չոր բլաքները նոյն իսկ Բարիզի հռչակաւոր տան՝ Վիէննայի եւ Բարիզի ցուցահանդէսներէ ոսկի եւ արծաթ շքադրամներով օժտեալ է՝ Ֆալէրի չոր բլաքներն որ Պոլսոյ մէջ գտնուած բոլոր բլաքները կը գերազանցէ, ինչպէս Պոլսոյ պատուարժան լուսանկարք փորձով հաստատած են. կը գտնուի օպժէքթիֆ, չանպըր նուար եւ քանթօն, ալպիւմինի լաւ տեսակ թուղթեր, բռունըլէնէ եւ ալակլէ եւ քարթօն տիւսուիէ բիւվէթներ, մանիէզիւմի լարեր եւ գունաւոր լապտերներ ու շասէներ եւ ամեն տեսակ դեղորայք։

Ֆալէրի բլաքները փորձել ուզող Պոլսոյ եւ գաւառաց լուսանկարք կրնան օրինակ ստանալ ձրիաբար եւ անձամբ փորձել սոյն բլաքները։

Մթերանոցս Ֆալէրի եւ Մոնքովէնի բլաքներուն Պոլսոյ եւ Արեւելեան Ռումէլիի համար միմիայն կեդրոնատեղին է։ 1668

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

Guerlain de Paris.

15, Rue de la Paix.

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵՆՔ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՀՈՏԱՒԷՏ ՆԻՒԹԵՐԸ Eau de Cologne Impériale. Sapoceti, ածելու արգուզարդի համար։ Ambrosial cream, ածելու քսէմ ածիլելով մորթը համար. Crême de Fraises մորթը կակուղցնելու համար. Poudre de Cypris զովացնելու և ճերմկցնելու համար մորթը. Stilboïde փայլ տալու համար մազերուն և մօրուքին. au Athénienne et Eau lustrale հոտ խնկելու և մաքրելու համար գլուխը. Alcoolat de Cochlearia ակռաներու համար. Eau de Chypre արդուզարդի համար։ Թաշկինակի համար հոտաւէտ նիւթեր՝ Héliotrape, Pao Rosa, Shore's caprice, Maréchale Duchesse, Marie Christine. Imperial Russe.
1808 26—26

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

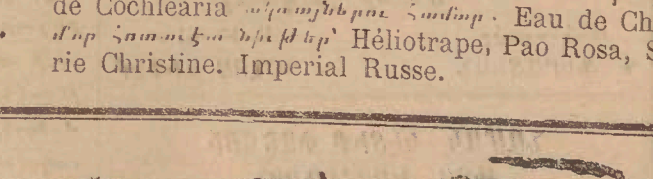

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 10 Նոյեմբեր (Ն. Տ.) 1888, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	52	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	2
	Առաւօտ									Իրիկուն								
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 35	7 —	7 51	8 30	9 20	10 5	10 34	11 15	12 —	1 10	2 35	3 40	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 40	8 15
Գում—գաբու	6 45	7 13	8 08	8 39	9 29	10 14	10 43	11 24	12 09	1 19	2 44	3 49	4 39	5 9	5 39	6 9	6 49	...
Եէնի—գաբու	6 49	...	8 12	8 43	9 33	10 18	10 47	11 28	12 13	1 23	2 48	3 53	4 43	5 13	5 43	6 13	6 53	...
Տավուգ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 55	...	8 18	8 49	9 39	10 24	11 53	11 34	12 19	1 29	2 54	3 59	4 49	5 19	5 49	6 19	6 59	...
Եէշիլ—գիւղ	7 01	7 26	8 24	8 54	9 44	10 29	11 56	11 39	12 22	1 33	2 59	4 4	4 54	5 23	5 54	6 24	7 5	...
Մագրիգիւղ	7 18	7 50	8 35	9 6	9 55	10 41	— ...	11 51	— ...	1 45	3 10	4 16	5 6	5 34	6 6	6 35	7 19	...
Այ Ստեֆանօ	7 27	8 3	...	9 15	...	10 50	— ...	12 2	— ...	1 54	...	4 25	5 15	...	6 17	...	7 28	...
Քիւչիւք Չէք	...	8 13	...	...	...	...	— ...	12 10	— ...	...	...	...	...	...	6 25	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	1	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	51
	Առաւօտ										Իրիկուն								
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 55	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 27	...	...	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 35	7 5	...	...	8 1	...	9 20	...	...	11 15	...	1 36	2 35	...	4 30	5 30	...	...	6 54
Մագրիգիւղ	6 46	7 15	7 40	...	8 11	8 40	9 30	10 15	...	11 25	...	1 46	2 45	3 50	4 40	5 40	6 10	6 50	7 7
Եէշիլ—գիւղ	7 ...	7 28	7 51	...	8 24	8 54	9 43	10 28	11 9	11 38	1 4	1 58	2 59	4 4	4 54	5 54	6 24	7 4	7 24
Սամաթիա	7 4	7 32	...	...	8 28	8 58	9 47	10 32	11 13	11 42	1 8	2 2	3 3	4 9	4 58	5 58	...	7 8	7 44
Տավուգ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	7 10	7 38	...	...	8 34	9 4	9 53	10 38	11 19	11 48	1 14	2 8	3 9	4 16	5 4	6 4	...	7 14	...
Գում—գաբու	7 15	7 42	7 59	...	8 38	9 8	9 57	10 42	11 23	11 52	1 18	2 12	3 13	4 22	5 8	6 8	6 32	7 18	8 2
Կ. Պոլիս	7 23	7 50	8 7	8 15	8 46	9 16	10 5	10 50	11 31	12 ...	1 26	2 20	3 21	4 30	5 16	6 16	6 40	7 28	8 16

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։